

Sportovní areál v Náchodě

Diplomní projekt

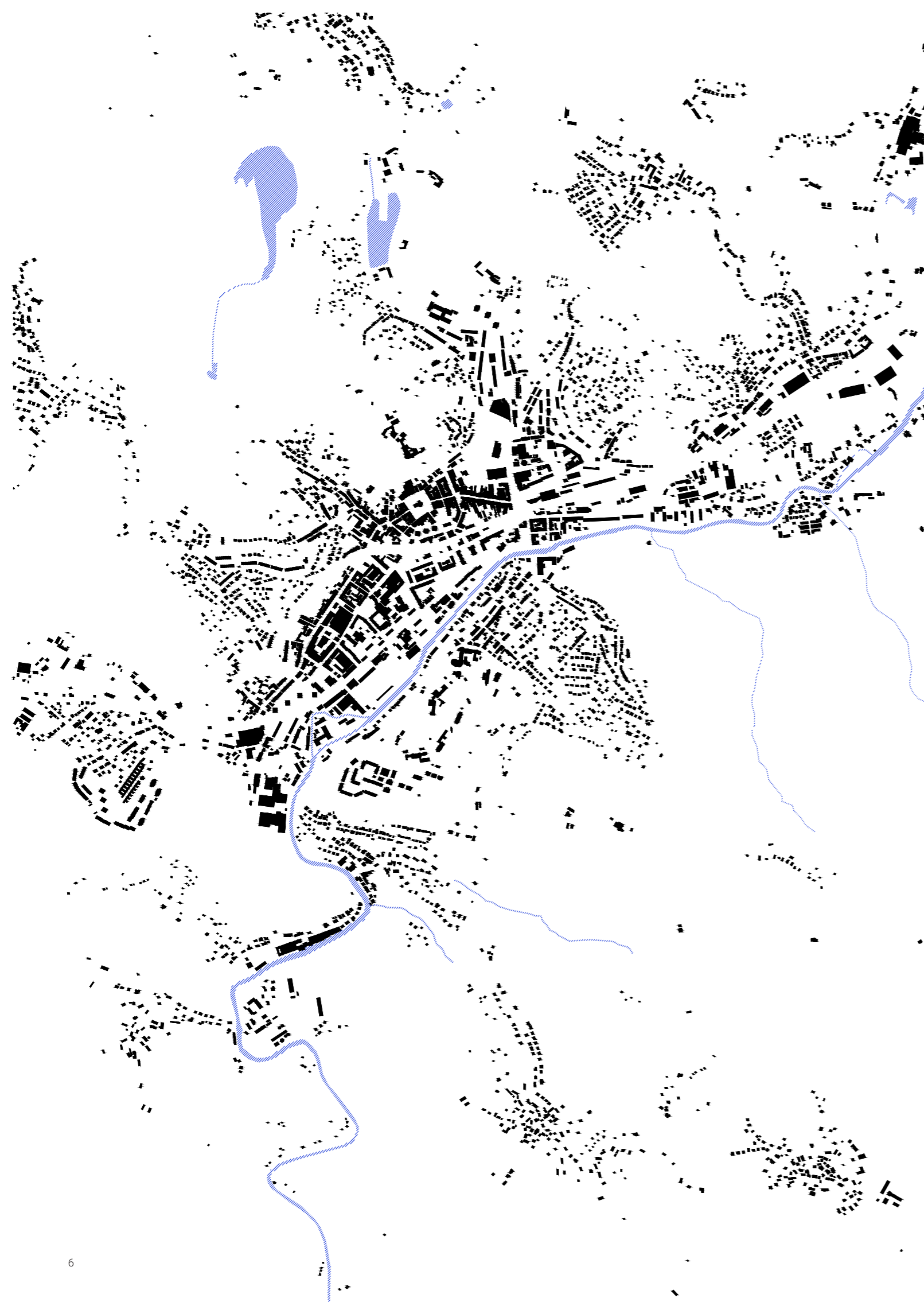
Nikol Zelmanová
ateliér Redčenkov–Danda
FA ČVUT, Is 2022/2023

Anotace

Diplomová práce se zabývá revitalizací sportovního areálu Hamra v Náchodě. Pracuje s bariérami v území a proměňuje neprůstupný areál v městský park napojený na nový profil ulice Pražské a na řeku Metuji. Stávající bazén a atletický ovál doplňuje multifunkční sportovní hala a objekt zázemí se šatnami, ubytováním a regenerací navázanou na sport a bazén. Domy spojuje do jednotného celku dřevěná konstrukce fasády s promenádou v pravidelném rastru. Mikrourbanismus objektů vytváří reprezentativní předprostor sportovních staveb oddělující ulici od parku se sportovišti. Aktivity v parku mezi sebou komunikují, a kromě atletického oválu a sportovních hřišť integruje mezi zpevněné i nezpevněné plochy skatepark, workout a dětské hřiště. Kolem břehu Metuje navrhuje novou cyklostezku, pěší molo a objekt kiosku se zázemím vodních sportů, které aktivují nově zpřístupněný břeh řeky.

Obsah

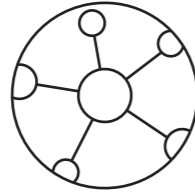
Analytická část Náchod	7
Analytická část Hamra	29
Návrhová část	41
Dokladová část	106
Zdroje, konzultanti	108

Analytická část

Náchod

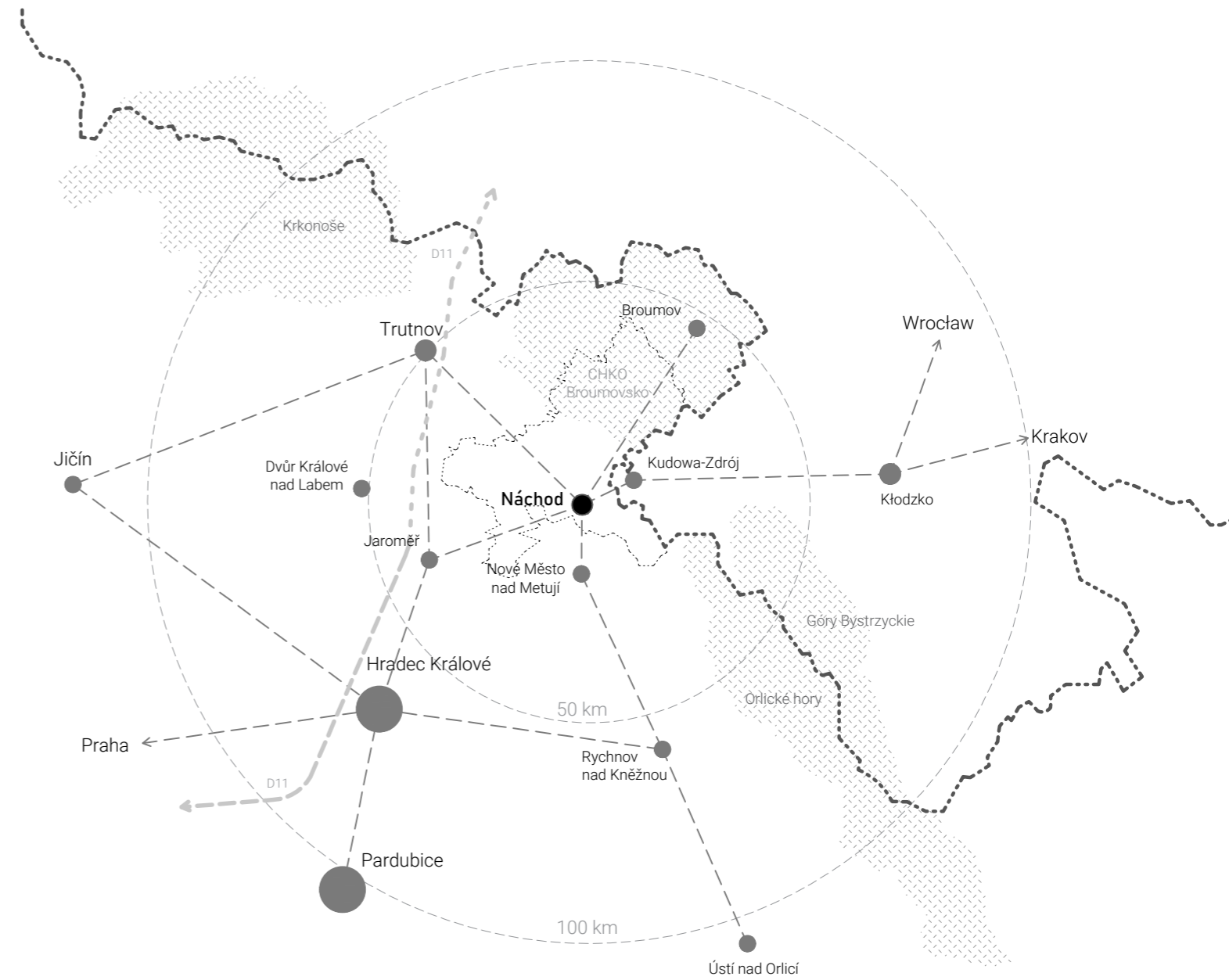

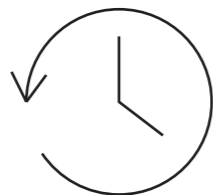
Širší kontext

Náchod je obcí s rozšířenou působností ležící na severovýchodě Čech v Královéhradeckém kraji. Leží mezi Krkonošemi a Orlickými horami a jeho severovýchodní hranici tvoří Česko - Polský přechod do polského města Kudowa - Zdrój. Směrem na západ sousedí s okresem Trutnov a na jih s okresy Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou. Náchod je součástí turistické a kulturní oblasti Kladské Pomezí, ve kterém se nachází CHKO Broumovsko a Adršpašské a Teplické skály a odkud pochází množství literátů jako Josef Škvorecký, Božena Němcová Alois Jirásek, Čapkovi atd.

Nachází se na dopravní ose Praha - Hradec Králové - Náchod - Polsko či Broumov. Je přirozeným společenským i ekonomickým ohniskem okolí a je sídlem regionální veřejné vybavenosti. Okres Náchod se skládá z 78 obcí z toho 4 ORP. Z hlediska počtu obyvatel je okres Náchod 3. největší v kraji se 107 973 obyvatel.

Kraj: Královéhradecký
 Katastrální výměra: 33,34 km²
 Počet obyvatel: 19 220 (2022)
 Nadmořská výška: 346 m n. m.

Historie

Náchod založil v polovině 13. století rytíř Hron, který zde nad průsmykem postavil hrad k ochraně území, kterým procházela stará obchodní stezka, která spojovala Prahu s Kladskem a kde se vstupovalo do země. Název přetrval i dodnes v názvu kopce Branka, který se tyčí nad Starým Městem při levé straně vstupu do náchodského údolí. Jméno města vznikl jako označení místa, kterým se chodí či prochází a poloha ho podstatně ovlivňovala v průběhu vývoje a charakterizuje ho dodnes.

Město bylo ohrazeno hradbami s 2 bránami a bylo obeháno vodním příkopem a parkány. Severní stranu města uzavíral hrad na skalnatém výběžku. Dnešní podobu zámek získal mezi lety 1712-32.

Na konci 16. století za vlády rodu Smiřických došlo k velkému kulturnímu i hmotnému rozmachu města, kdy se rovnal městům královským. Rozvoj byl násilně přerušen až během třicetileté války, kdy město padlo italskému rodu Piccolomini. Náchod byl za této vlády svědkem válečných událostí a rekatolizace. Došlo však také ke stavebním úpravám v duchu baroka. V roce 1638 byla vydlážděna první ulice, známá jako Kamenice, která je dodnes hlavní obchodní třídou města. Dále se začal formovat dnešní vzhled historického náměstí. Po vyměnění rodu Piccolominiů se v roce 1800 stal Náchod majetkem vévodkyně Kateřiny Zaháňské známé z knih Boženy Němcové.

Do současné podoby se Náchod začal formovat s nástupem průmyslu a železnice v druhé polovině 19. století. Náchod se tímto stal i s přilehlým okolím jedním z nejvýznamnějších bavlnářských center Rakouska-Uherska a poměr počtu zaměstnaných v textilním průmyslu bylo 82 %. Začal se stavebně i společensky rozvíjet a vznikly významné stavby jako secesní divadlo či novorenesanční radnice. Město se také stalo součástí příhraničního opevnění, které mělo Československou republiku chránit před vpádem nacistických vojsk. Tradice průmyslu byly zpřetrhány až s nástupem totalitního režimu. Podniky byly znárodněny a částečně sloučeny. Zanikla také vazba na specializované školy.

Velký význam mělo od roku 1818 i lázeňství a to díky minerálním pramenům, které vyvěrají v Bělovsi. Znárodnění a následné odkoupení částí areálu spekulanty však roku 1996 zapříčinilo ukončení provozu lázní v Náchodě.

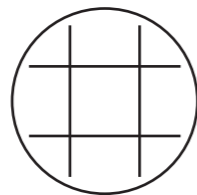
[1] stabilní katastr

[2] ortofoto po 1912

[3] litografie, po 1860

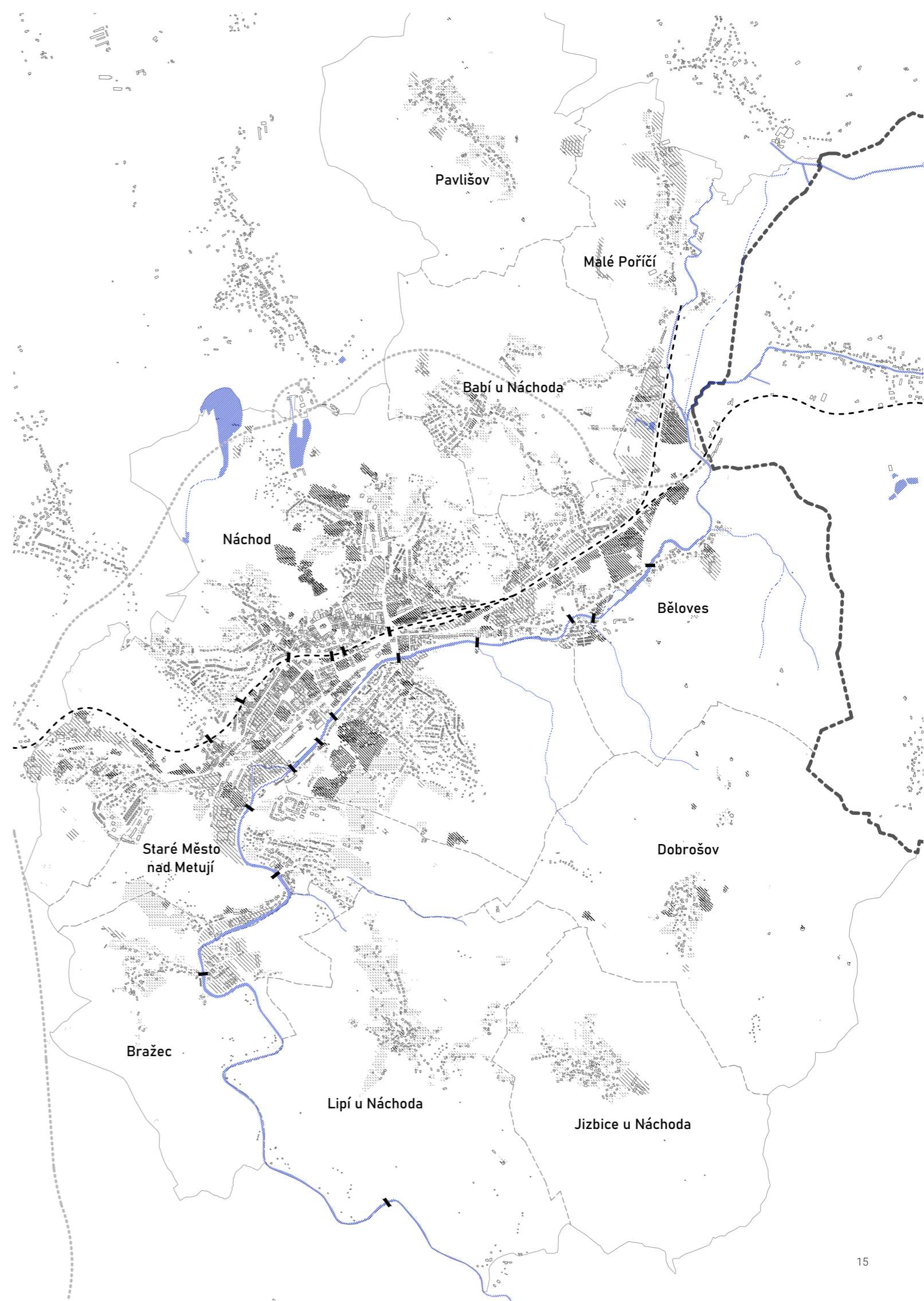

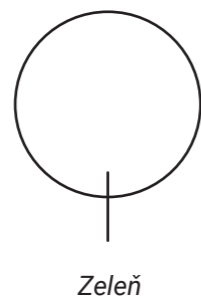
Struktura

Náchod se skládá z 10 místních částí a z 10 katastrálních území. Babí, Běloves, Bražec, Dobrošov, Jizbice, Lipí, Malé Poříčí, Náchod, Pavlišov a Staré Město nad Metují. Náchod dříve býval okresním městem a dnes je obcí s rozšířenou působností. Správní obvod obce se skládá z 36 obcí.

Struktura města je výrazně ovlivněna jeho polohou. Údolí řeky Metuje určuje charakter urbanismu Náchoda. Zástavba je situována po obou březích řeky. Historické jádro se nachází na severní straně řeky pod zámeckým kopcem. V údolí je rozmístěna občanská vybavenost a průmyslové areály. Rodinná zástavba se šplhá po kopcích nad město, které tvoří onu vstupní bránu do Čech. Sídliště u nemocnice Sun i sídliště Branka jsou posazena na kopcích, sídliště na Plhově leží kousek za centrem také v údolí.

Stavební pozemek na rovině je vyčerpaný a žádaný. Odchod průmyslu z města na periferii je menší než v jiných městech. Srostl zde díky své minulosti s ostatní zástavbou. I přesto jsou ve městě místa, odkud průmysl odešel. Příkladem je pozemek po demolici Tepny, na který vznikne díky architektonické soutěži nová čtvrť v centru města.

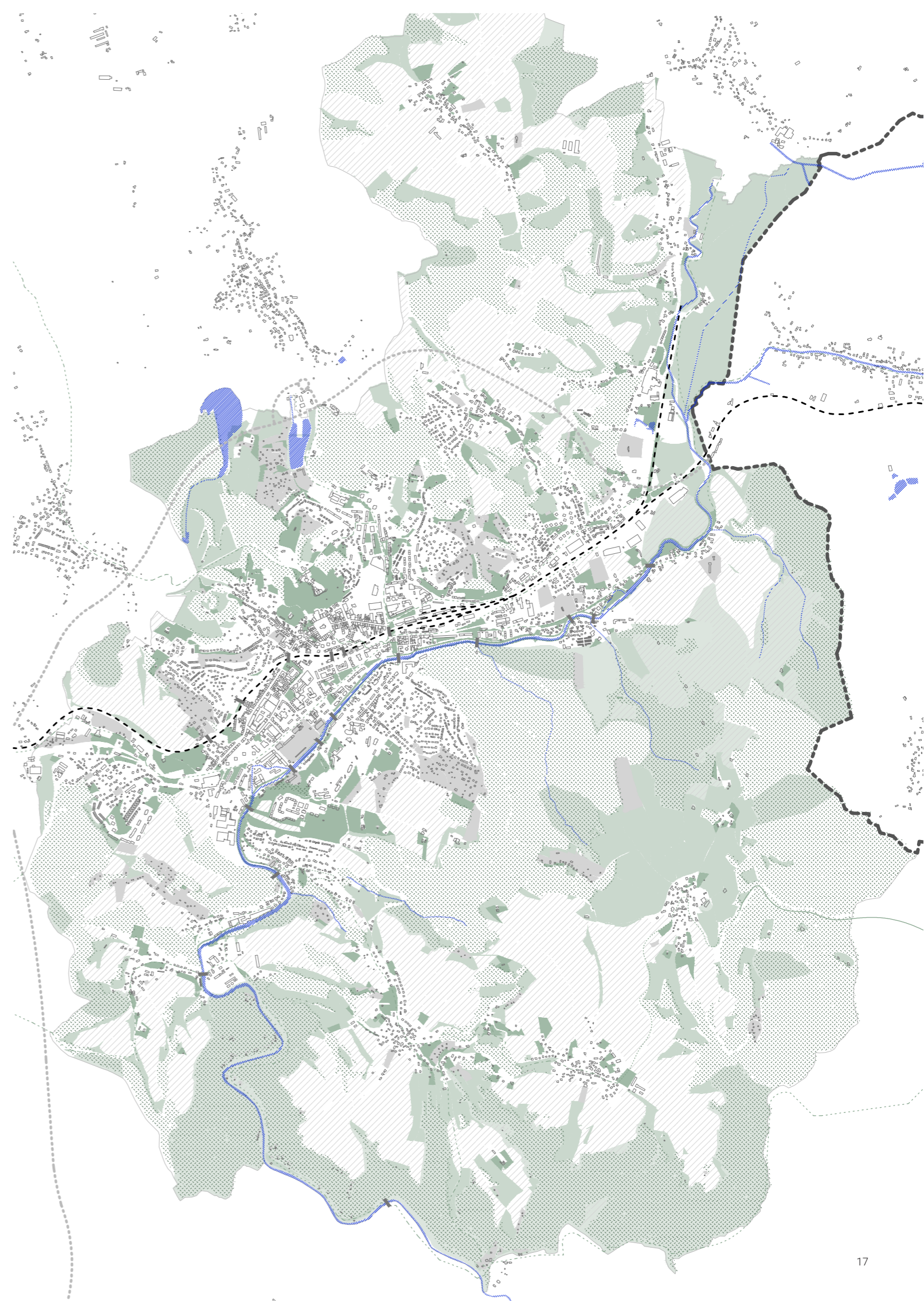

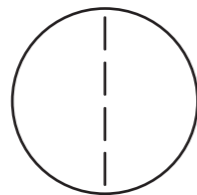

Náchod leží v údolí řeky Metuje, která protéká celým okresem a u Jaroměře se vlévá do Labe. Nad údolím se rozprostírají zelené kopce s dominantou zámku na straně jedné a s vojenskou pevností Dobrošov na druhé straně.

Okolní krajina má podhorský charakter a jeho scenérie výrazně ovlivňují obraz Náchoda. Na západě se rozprostírá Krkonošské podhůří a na jihovýchodě Orlické pahorkatiny. Na severu okresu se nachází Broumovská vrchovina s Chráněnou krajinou oblastí s přírodními krásami Teplicko-adršpašských skal a Broumovských stěn. Jih okresu přechází do rovinatého Polabí. Blízkou Přírodní rezervací je Babiččino údolí s harmonicky vytvářenou krajinou. K nerostnému bohatství se řadí především minerální prameny, které vyvěrají v Náchodě – Bělovsi a v nedalekém Hronově.

zeleň ve městě
 Přírodní plochy
 zemědělské plochy
 lesy

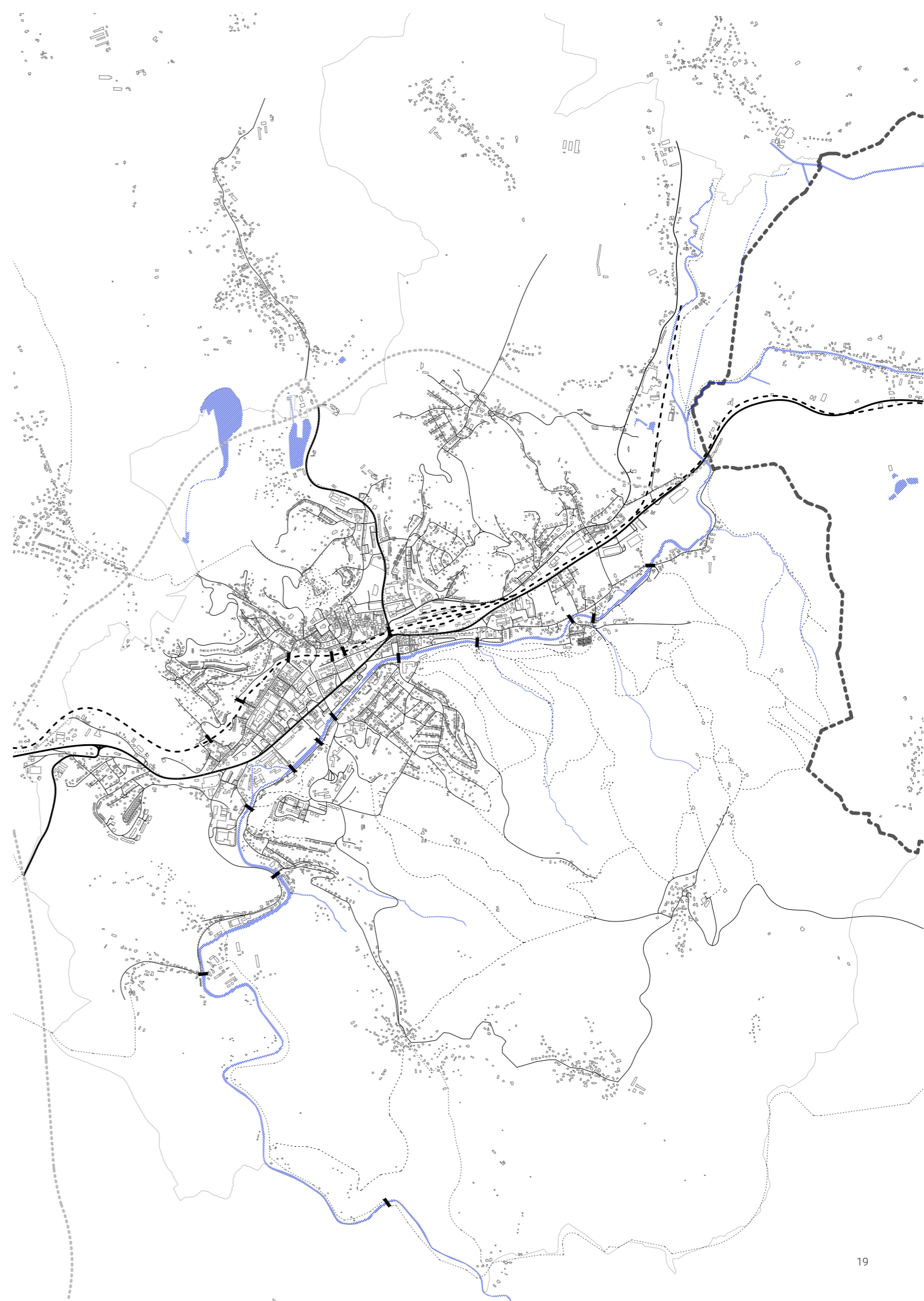

Doprava

Náchod je negativně ovlivněn tranzitní dopravou vedoucí do Polska. Dopravní situace je dlouhodobě vyhodnocována jako jedna z nejhorších v České republice. Dle územního plánu se počítá s vybudováním obchvatu kolem severní strany města. Současně se plánuje D11 z Hradce Králové přes Jaroměř, Trutnov do Polska, který je politikou rozvoje zvolen jako hlavní spojnice Česka s Polskem. Plánovaná dostavba je na rok 2027, jen o 3 roky déle než očekávaný obchvat Náchoda. Ulice Pražská se tak bude moct stát více městskou.

Neuspokojivá situace je i v železniční dopravě. Náchod nemá přímé spojení do hlavního města. Přestup je nutný na železničním uzlu ve Starkoči, kde vlak dále pokračuje na Trutnov. V současné době Náchodem procházejí 2 železniční neelektrifikované tratě: Týniště nad Orlicí – Broumov, Starkoč – Náchod. Přeshraniční trať mezi Náchodem a Kudowa - Zdrój existovala od zbudování lázní ale po 2. světové válce byla zlikvidována. K propojení obou stran chybí zbudování 5 km trati a studie počítají toto spojení obnovit.

— hlavní cesty pěší trasy - - - - - plánovaný obchvat - - - - - železnice

Cyklo

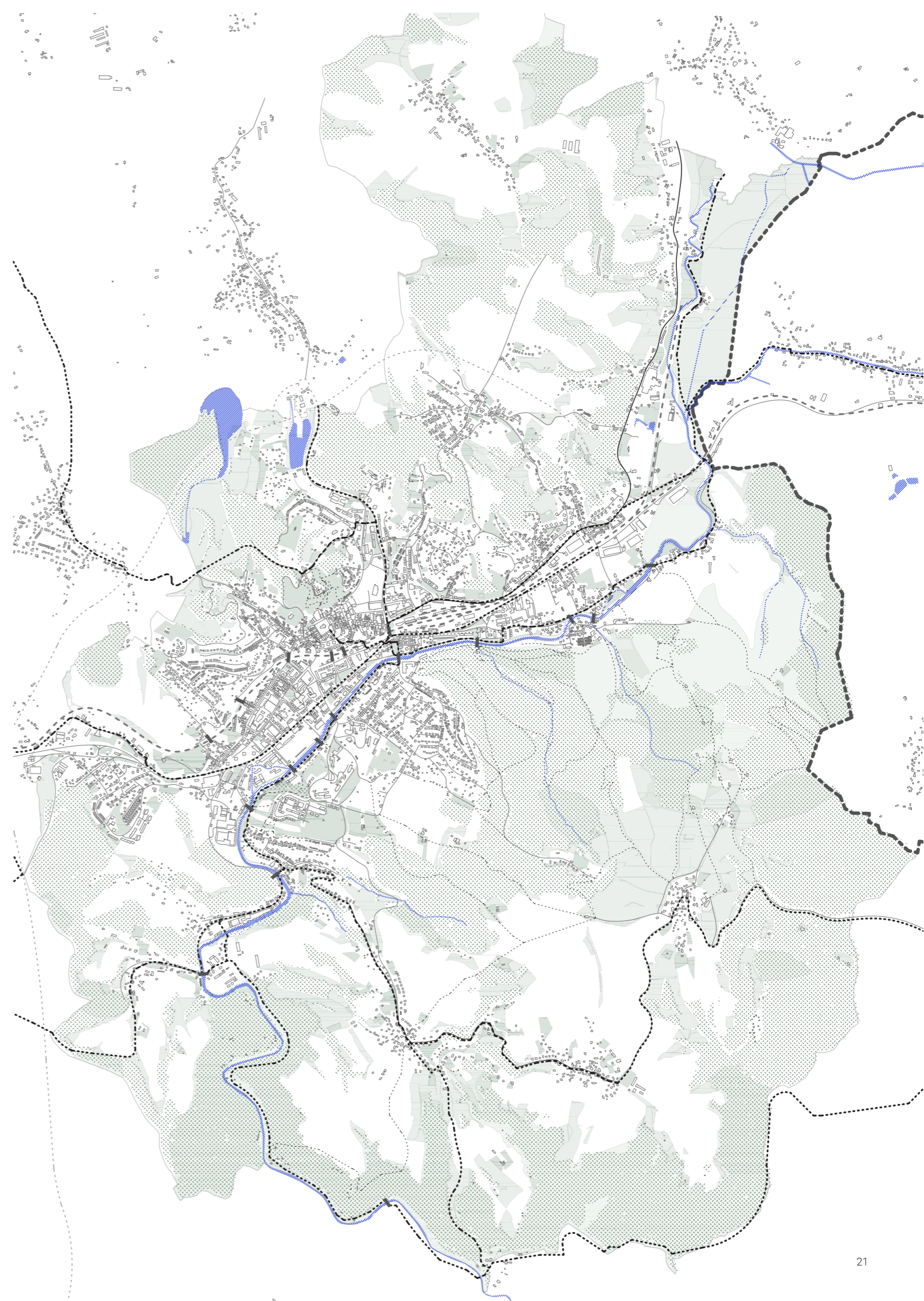
Náchodsko je velice turisticky atraktivní oblast i když se nachází v kopcovité krajině. Přímo náchodem prochází 4 cyklistické trasy a v okolí je mnoho turistických cílů. Trasa podél řeky Metuje směrem na jih vede do nedalekého Pekla u Nového Města nad Metují a trasa podél řeky na sever spojuje Náchod s polským městem Kudowa Zdrój. Navštěvovaná je také trasa opevnění na Dobrošově, budovaná ve 30. letech 20. století.

V blízkosti se nachází významná chráněná krajinná oblast Broumovsko, národní přírodní rezervace Teplicko-Adršpašské skály a národní přírodní památka Babiččino údolí v Ratibořicích a nedaleko, v České Skalici se nachází vodní nádrž Rozkoš, které je střediskem rekreace i vodních sportů.

Jedinou pěší zónou v Náchodě je Kamenice a ulice Palackého ústící na náměstí, která tvoří spojnici mezi nádražím a náměstím.

----- cyklotrasy

..... pěší trasy

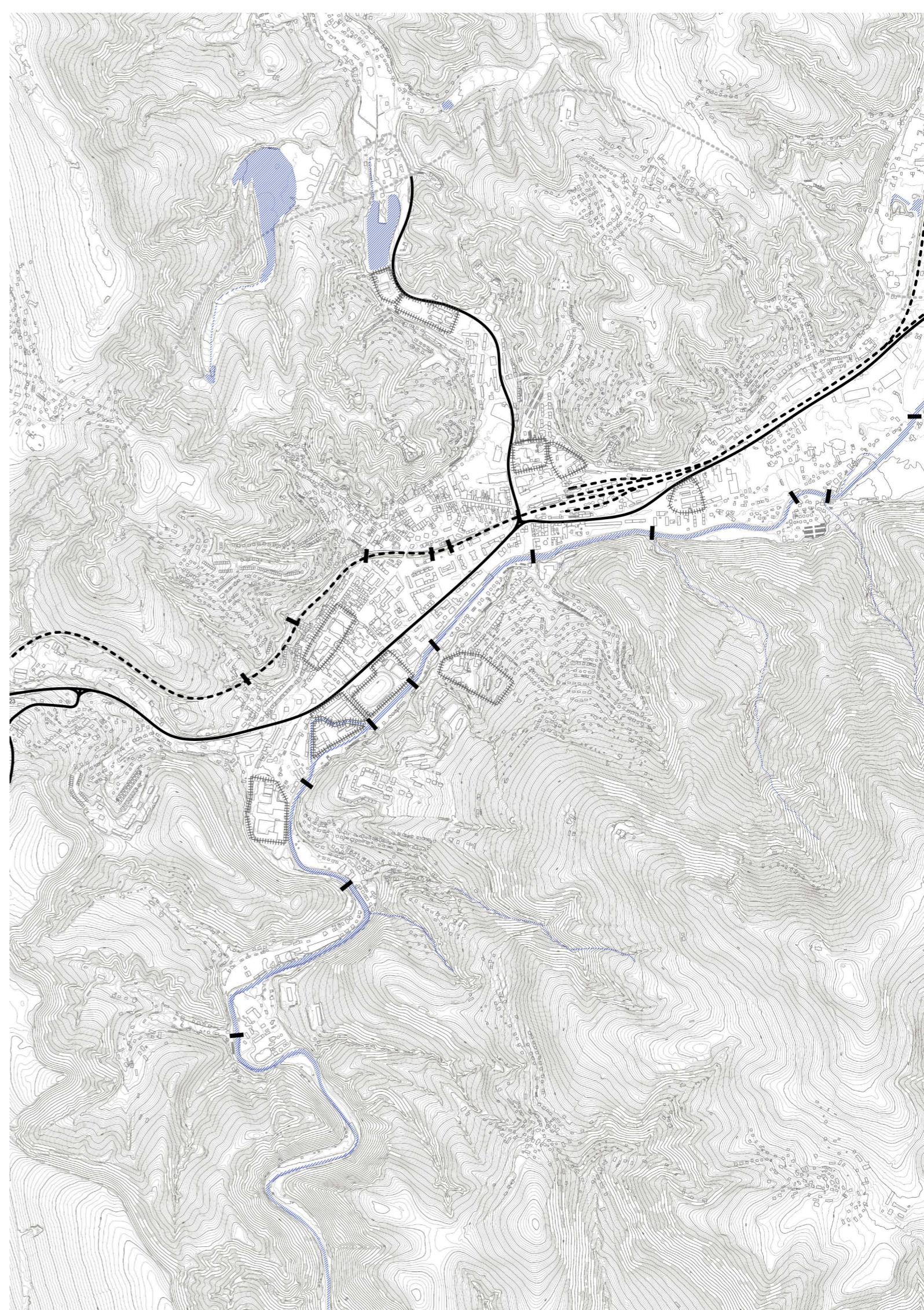
Bariéry - Morfologie

Železnice na násepu, ulice Pražská, regulované koryto řeky Metuje. 3 lineární paralelně běžící bariéry rozdělující město na samostatné pásy zabraňující příčné komunikaci mezi nimi. Zároveň silné potenciály ke scelení města. Řeku dnes město téměř nevyužívá. Plánuje ale podél řeky vytvořit relaxační oblast propojující lázně Běloves s dalšími turistickými cíly jako například Peklo u Nové Města nad Metují. Břehy jsou spojeny mostem na 5 místech bez vazby na okolí.

Rozvoj průmyslu, hlavně textilního, způsobil rozvoj města v pozitivní i negativní rovině. Železniční násep z roku 1873, dlouhý přes 600 m a vysoký až 12 m, rozdělil město a dodnes tvoří prostorovou bariéru jen na 5 místech prostupnou. Město se k němu obrací zády a v jeho blízkosti stojí méně významná architektura jako jsou garáže a sklady

O jedno století dál vznikla další bariéra formou magistrály - ulice Pražská. Průtah na Polsko se neslučuje s měřítkem a obytností stávající zástavby.

Bodové bariéry představují areály. Hlavně průmyslové, ale i sportovní areály nebo areál nemocnice. Vytváří vlastní světy a s organismem vně komunikují jen minimálně.

Vybavenost

Náchod je dále sídlem regionální veřejné vybavenosti. Zdaleka nejvýznamnější je oblastní nemocnice, která zajišťuje zdravotní péči širokému okolí. Je také sídlem škol regionálního významu, jako je například gymnázium, střední stavební škola, či obchodní akademie. V neposlední řadě je Náchod administrativním a kulturním centrem celého okresu.

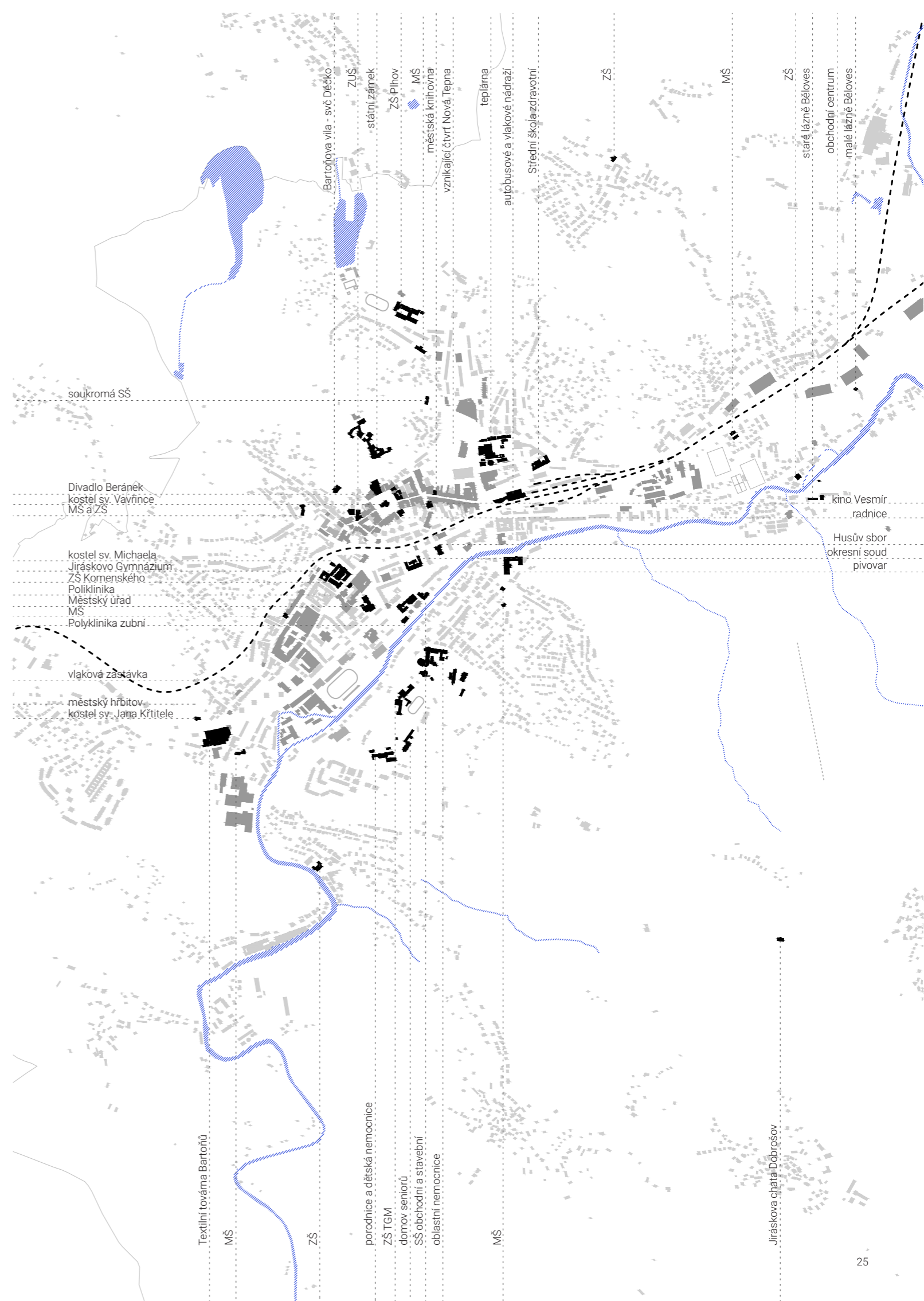
Centrem veškerého dění je Masarykovo náměstí, nad kterým se tyčí zámecký kopec. Uprostřed náměstí je umístěn původně gotický kostel svatého Vavřince a nad ním stojí secesní divadlo a hotel Beránek od architekta Aloise Čenského, autora Vinohradského divadla. Naproti je radnice v novorenesančním slohu od architekta Podhájského s malbami na fasádě dle návrhů M. Alše. Další významnou stavbou je funkcionalistická spořitelna s lázněmi a byty od architekta Janáka, který je autorem také nedaleké Bartoňovy vily, významné rodiny náchodského textilního průmyslu. Vila byla věnována dětem a tak v něm dnes sídlí volnočasové středisko Děčko.

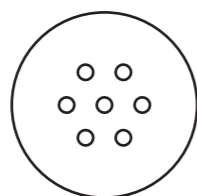
Další stavbou odkazující na rodinu Bartoňů z Dobenína je dům v obchodní ulici Kamenice od Otakara Novotného, žáka Jana Kotěry, ve které dnes sídlí městská knihovna. Kamenice, původně obchodní stezka, spolu s náměstím tvoří komerční vybavenost a hlavní osu těžiště města.

 důležité stavby

 občanská vybavenost

 sportovní stavby

Sport

Sport má v Náchodě velkou tradici a má dokonce jednu základní školu se sportovním zaměřením. Náchod se stal dokonce roku 2013 Evropským městem sportu. Porota ocenila počet sportovních klubů a organizací kterých je 35 s více než 3000 sportovci. Přesto město nemá vlastní sportovní halu s rozměry pro házenou a florbal. Ve vlastnictví sportovního spolku je hala házené nazývaná Plechárna, která se nachází vedle bloku areálu Hamra, avšak ta nepojme ostatní kluby, které nemají kde trénovat, ani kde konat utkání.

V minulosti vzniklo pár studií na umístění multifunkční haly. Jednou variantou bylo místo oválu u sportovní základní školy na Plhově. Atletický ovál, který je hojně využíván, by musel ustoupit hale. A i když studie počítala s kompenzací zmenšeného oválu vedle, nesetkala se s úspěchem.

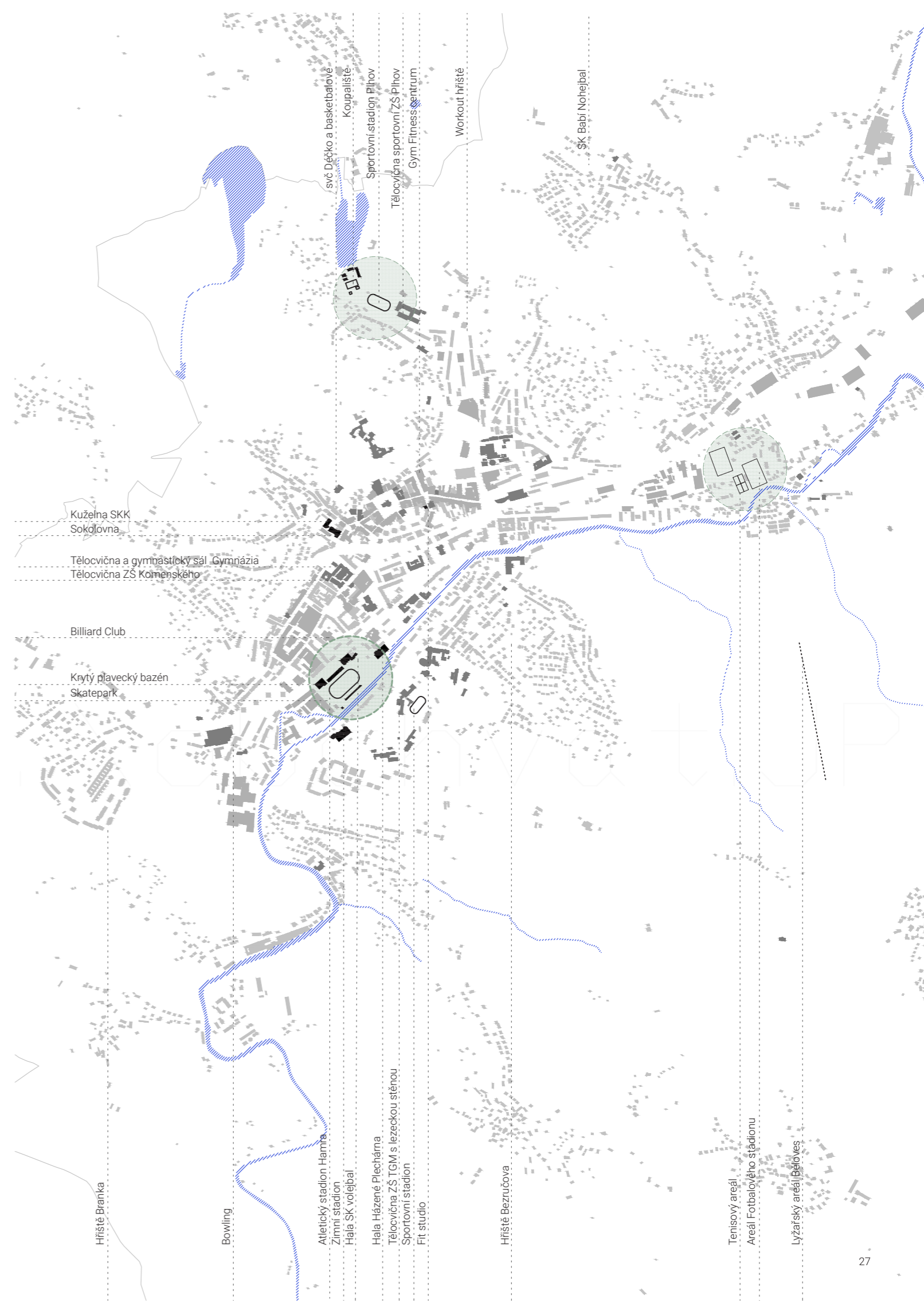
Plán rozvoje sportu pro město Náchod 2019 - 2025 zmiňuje dotazníky, že lidé jsou nejvíce nespokojeni s vybavením plaveckého bazénu, sportovní halou „Plechárna“ i přístupem na Hamra. Město se snaží a letos byl otevřen revitalizovaný zámecký kopec i Hamra se dočkaly nových povrchů a dílčích oprav.

V Náchodě jsou 3 sportovní areály. Jeden je na Hamrech, kam směřuje má diplomová práce. Jedná se o atletický areál s halou o rozměrech hrací plochy 18 x 36 m a krytým bazénem. Druhý je v Bělovsi, kde se nacházejí tenisové kurty a fotbalová hřiště a další areál sportovního využití je na Plhově, kde je venkovní koupaliště a sportovní škola s atletickým oválem.

 sportovní stavby

 důležité stavby

 občanská vybavenost

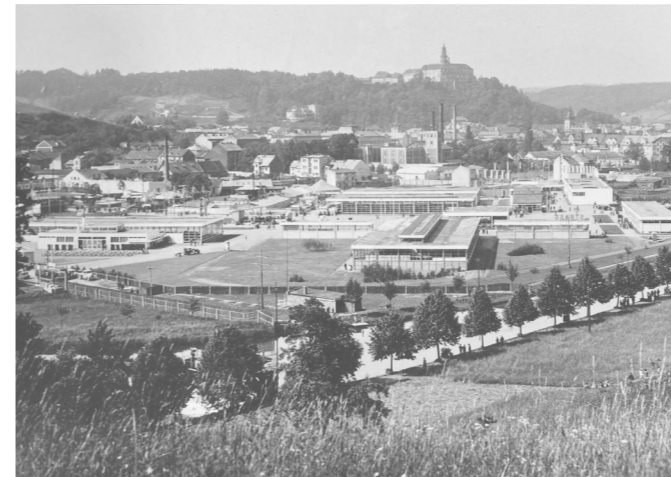
Analytická část
Hamra

Historie Hamer

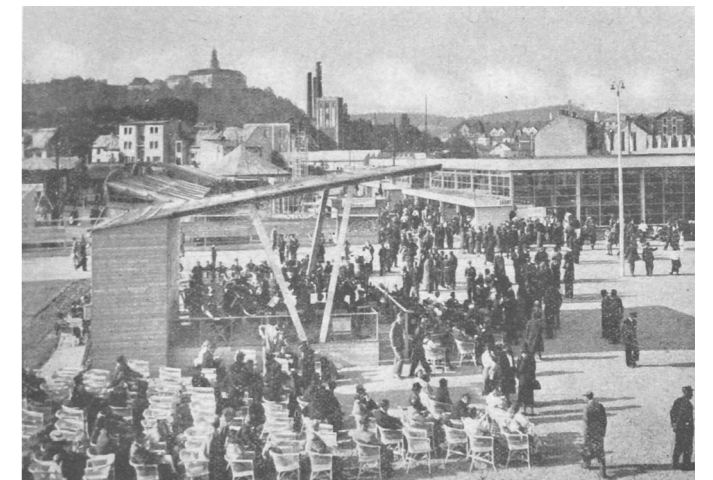
Po regulaci meandrovité řeky Metuje roku 1912 vznikla nová plocha pro rozvoj města. Místo na straně centra bylo mimo jiné využito na vybudování spojení mezi Čechy a Polskem. Díky novým pozemkům na rovině vznikly další plochy pro průmysl i bydlení a plocha výstaviště, kde se později postavil sportovní areál.

Po 1. světové válce se významným impulsem k oživení fotbalu stalo vybudování sportovního stadionu. Poté co se nepodařilo najít vhodné místo v Náchodě, byla uzavřena smlouva s obcí Běloves a na jejím území bylo zřízeno velké fotbalové hřiště. V roce 1930 se Náchod probojoval do 1. ligy a na stůl se dostal nápad o reprezentativním sportovním stadionu a pro jeho umístění byl roku 1937 vyhlédnut pozemek na Hamrech, který byl nejdříve určen pro výstavu následující rok.

Díky své poloze u hranic byla v Náchodě organizována Výstava 38. K výročí dvaceti let republiky uspořádalo město regionální výstavu českého severovýchodu k reprezentaci průmyslu a i kultury v kraji. Na Hamrech tak vzniklo výstaviště s 26 pavilony a objekty. Vzhledem k vypjaté době dostala tato výstava neplánovaný nádech národní manifestace.

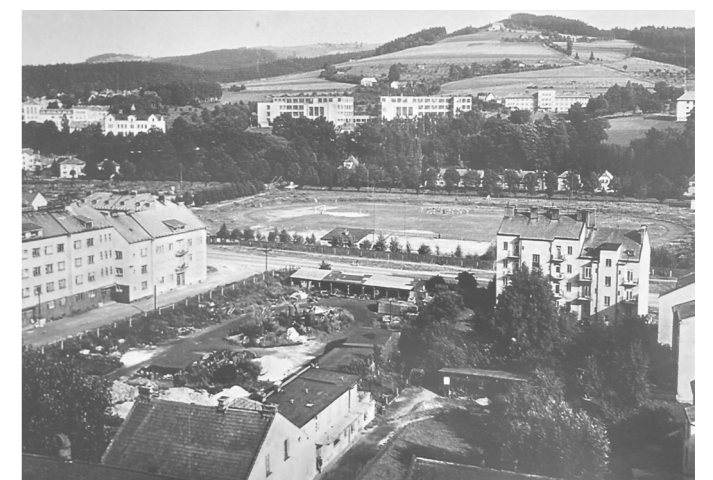
[4] výstava 1938

[5] výstava 1938 hudební pavilon

[6] Hamra 20. léta 20. století

[7] od Rubený 50. léta 20. století

Architektonická soutěž 1940

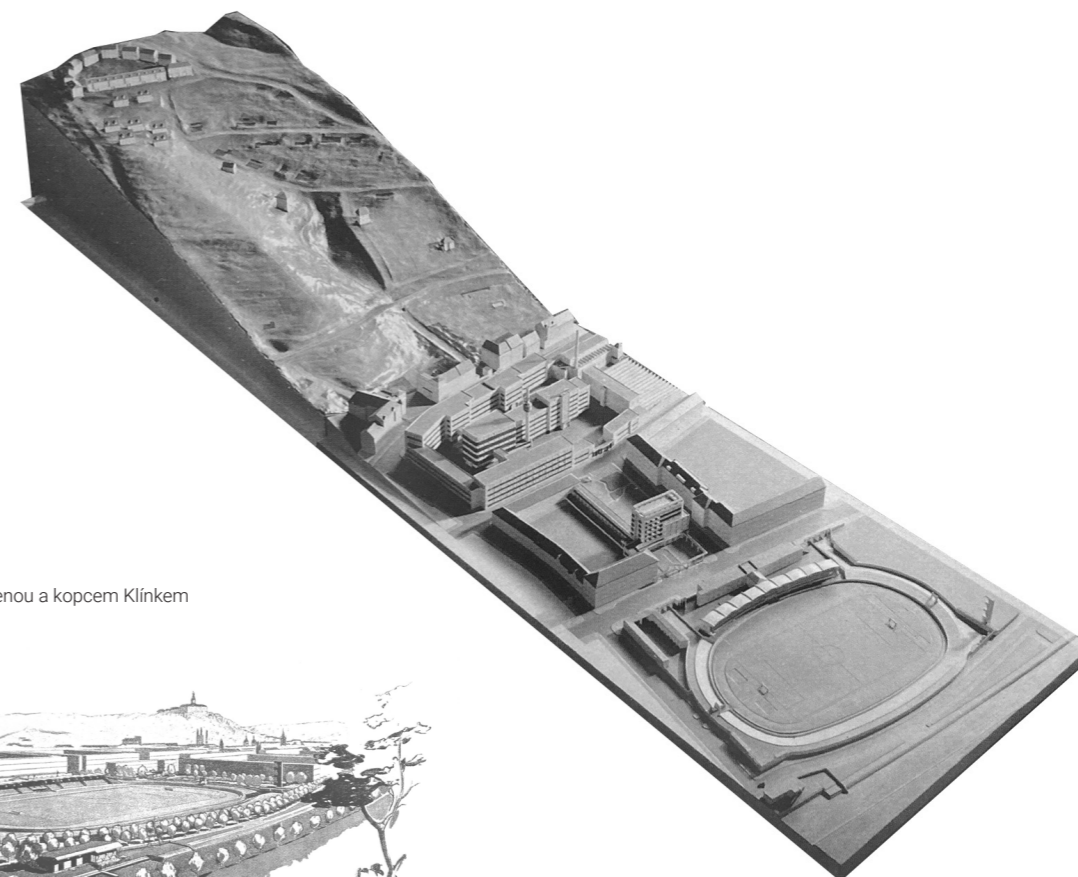
Městská rada v Náchodě vypsala roku 1940 soutěž na sportovní stadion na Hamrech. V zadání bylo stanoveno, že by měl stadion sloužit pro fotbal, lehkou atletiku, tenis, vodní sporty, atd. Požadována byla krytá tribuna pro 600 až 1000 lidí, spolková místnost, klubovna, kancelář, archiv, záchody, skladiště, šatny, sprchy, zázemí pro trenéry, lékaře i sportovce. Chybět neměla ani restaurace s výčepem a kuchyní v podobě i s vyhlídkovou terasou. Tenisových kurtů mělo být 5, které by se v zimě sloužilo jako hokejové hřiště. Dalšími požadavky bylo hřiště pro volejbal s vlastní tribunou, klubovnou, šatnami, umývárny a záchody.

S ohledem na blízkost řeky byl i požadavek na i přístup k řece pro vodní sporty a navržení možnosti pořádání veslařských závodů a kanoistiky na Metuji. Zadána byla i na sadová úpravu a oplocení a v neposlední řadě i byt pro hospodáře stadionu.

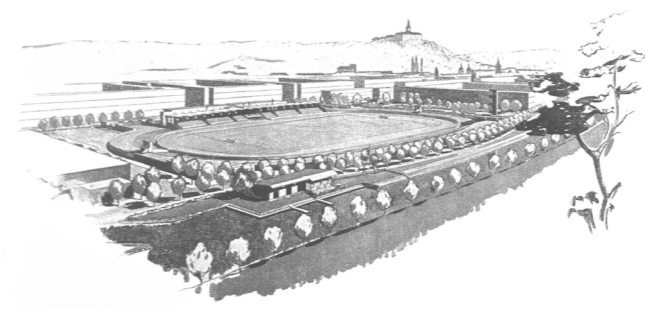
Městský architekt Kulhánek vypracoval sám náskres zakázky. Ambice na nový stadion byl poháněn hlavně úspěchem náchodských fotbalistů, kteří tou dobou hráli 1. ligu a zápasy s pražskými kluby byly magnetem pro diváky.

Architektonická soutěž byla užší a zúčastnili se všichni 4 vyzvaní architekti. V porotě byly odborníci jako ing. arch. V. Kopp, spoluautor strahovského stadionu. Zvítězil návrh od Ing. arch. V. Slavíka z Prahy.

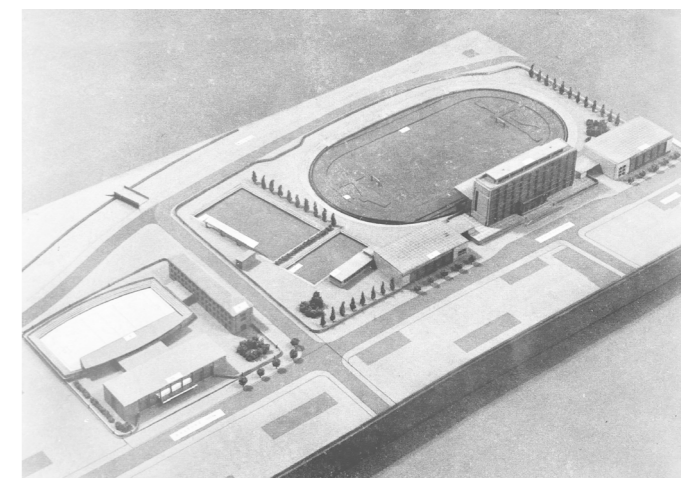
Válka a střídání režimů realizaci projektu odkládalo a ani dnes není areál hotový do podoby, kterou očekávali její zadavatelé. Novinových článků slibujících výstavbu stadionu bylo za ta léta hodně a až roku 1961 se opravdu začalo stavět. Po těch letech se přirozeně změnila požadavky a tak vznikla projekční skupina ing. Kulhánek, Bednář, Baudiš, Šulc, Fabián, kteří vycházeli z vítězného návrhu. Tělovýchovné kluby v Náchodě nachystaly petici, aby do plánů stadionu byla zahrnuta také moderní tělocvična.

[8] Model stadionu s Rubenou a kopcem Klínkem

[9] Skica zadání - napojení na řeku

[10] Model ÚP 1967, Ing. arch. Kulhánek

[11] Vítězný návrh, Ing. arch. Slavík

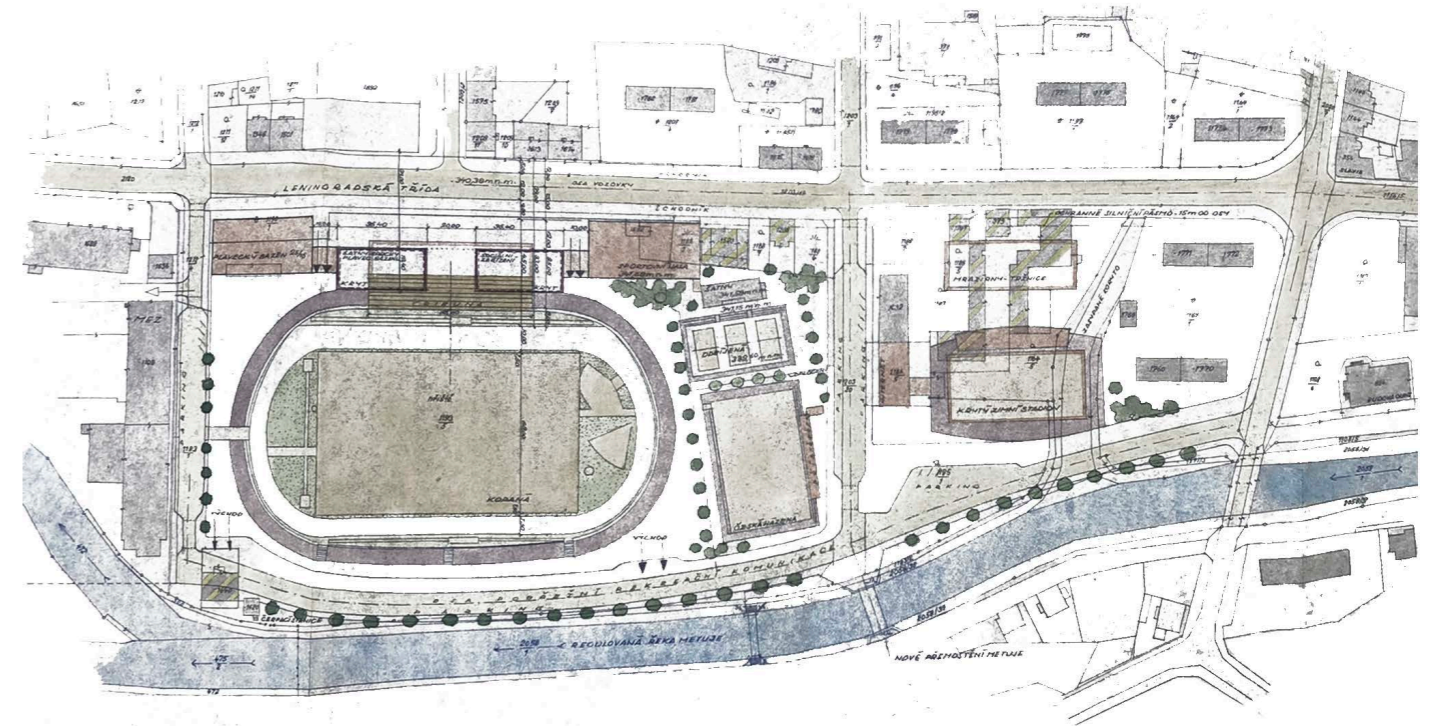
Územní plány z 60. let

Územní plán z 1969, který zpracovává území Hamra zmiňuje, že areál by měl být sportovištěm obvodního významu.

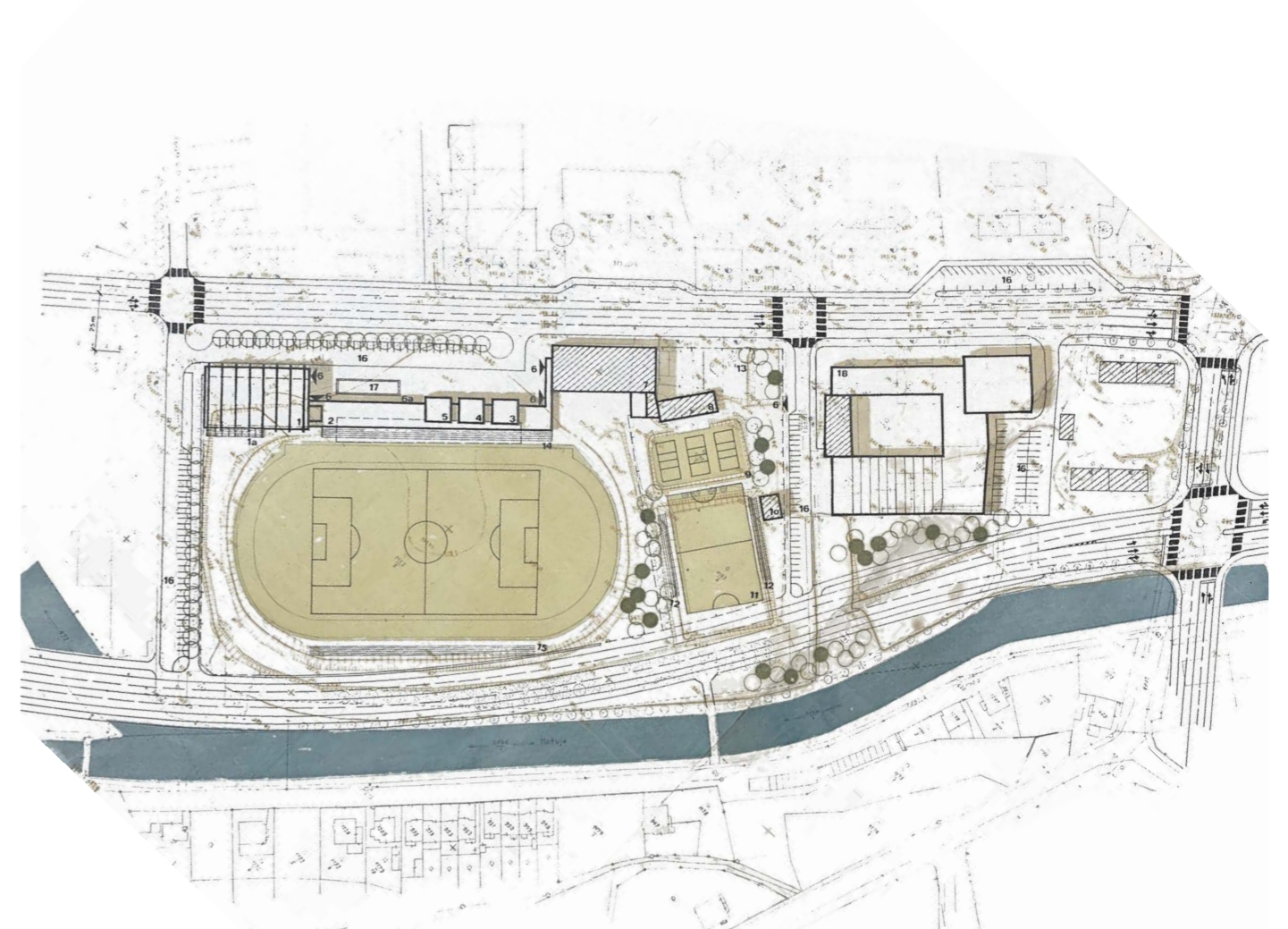
Už v době před návrhem je zřejmá stísněná situace. Je nedostatek odstavných a rozptylových ploch a tento problém přetrvává dodnes. V návrhu bylo uvažováno kompletní zařízení pro lehkou atletiku a hřiště pro kopanou a nový návrh tribuny s 1000 místy. Dále objekt šaten se 4 šatny pro sportovce, 1 pro rozhodčí, umývárny a sociální zázemí, kabina pro rozhlas, bufet, klubovny, herny atd. Areál se nachází b v blízkosti středu města, vzhledem k tomu plán zmiňuje důležitost jednotného architektonického rázu, aby vytvořil komplex. V ose stadionu u Pražské ulici mohla stát výšková osmipodlažní budova odborů a sportu jako její dominanta.

Problémem haly na Hamrech byla a je její velikost hrací plochy pouze 18x36 m, která nesplňuje rozměrové nároky dalších halových sportů. Minimální multifunkční hrací plocha by měla být 20x40 m. A tak jen pár let po stavbě haly na Hamrech se objevovali různé studie na větší sportovní haly. Příkladem je projekt haly u sokolovny s kapacitou 1600 diváků, v jehož zprávě stojí, že stav sportovišť i po dobudování tělocvičny na Hamrech zůstane hluboce pod celostátním průměrem a rozměrově nedostačuje náhodským špičkovým sportům.

Zajímavostí je, že plán z roku 1967 počítá s pobřežní rekreační komunikací, která na této straně řeky opravdu chybí, a plán o 2 roky později počítá s přeložkou dálkové dopravy, která se naštěstí neuskutečnila.

[12] Podrobný ÚP území na Hamrech 1967, Ing. arch. Kulhánek

[13] Podrobný ÚP Náchod - Hamra 1969

Historie sportu v Náchodě

Koncem 19. století začal do Náchoda pronikat také sport. U rybníka naproti nádraží vznikl bruslařský a veslařský klub. Spolkové koupadlo se nacházelo na ostrově za tzv. Velkým mlýnem. Ostrov dnes není veřejnosti přístupný a je na něm průmyslový areál. Po čase se klub přesunul na Malý plhovský rybník a tam se začal hrát i hokej. Až do přelomu. 70. a 80. let se začal budovat zimní stadion, který dnes poskytuje potřebné zázemí pro hokejisty i krasobruslaře.

Místní odbor tradičního národního spolku Klubu českých turistů byl založen roku 1893 a zakladatelé měli za cíl seznámit veřejnost s okolním bohatstvím přírodních krás.

Fotbal do Náchoda přivezli montéři textilních strojů z Anglie, kteří přijeli na pracovní pobyt a ve volném čase hráli fotbal a seznámili s ním místní. V květnu 1910 se zřídilo nové fotbalové hřiště na Kašparově louce v Bělovsi. A v létě téhož roku se vybudovaly tenisové kurty v běloveských lázních. Úspěch slavili místní fotbalisté v meziválečné době, kdy jezdili hrát do zahraničí a na chvíli se probjovali až do 1. ligy. Ve 40. letech poráželi na svém hřišti v Bělovsi i takové soupeře, jako byla Slávie nebo Viktorie Žižkov. Roku 1922 byl založen Ski-klub a na Dobrošově se pořádaly lyžařské závody s mezinárodní účastí. Atletika se zde taky měla své místo. Členové Sportovního kroužku odstartovali 1. června 1913 nultý ročník běžeckého závodu Hronov-Náchod, který je dodnes oblíbený.

Dosud nejúspěšnějším náchodským sportem se stala házená. Národní házená byla doménou hlavně žen, které ji úspěšně hrály již od roku 1943. V letech 1955-1980 získaly celkem 8 titulů republikových přebornic. Od roku 1962 se začala hrát také mezinárodní házená a ta se stala zase doménou mužů. Dostali se až do celostátní ligy, kterou úspěšně hráli několik sezón. Volejbal byl dalším úspěšným náchodským sportem. Na ligové úrovni hráli také volejbalisti, šachisté a kuželkáři, dařilo se moderním gymnastkám i cyklistům.

[14] zimní stadion 80. léta

[15] Plovárna na Metuji

[16] Městské lázně domu Městské spořitelny, Janák

[17] Dobový tisk

Fotodokumentace současného stavu

Snímky zaznamenávající současný stav areálu ukazují nesoudržnost a nekomunikaci s okolím. Sportovní areál má nově zrekonstruované povrchy atletického oválu a novou tribunu z dřevěných vazníků. Areál je oddělen od břehu řeky Metuje nadzemním teplovodem, který je v různě posazených výškách k zajištění nutných přístupů k lávkám.

U ulice Pražské stojí objekty plaveckého bazénu, polyfunkční dům se šatnami, lékařem a obchodem, tak i sportovní stavba, která byla v roce 1973 postavena za podpory n.p. Rubena a nyní je jejím majitelem Sport klub Náchod o.s. Hlavní nevýhodou haly je její nedostačující rozměr pro tréninky dalších sálových her. Proto na vedlejším bloku mezi autodružstvem a řekou v roce 1989 vznikla další hala „plechárna“, ve které se hraje mezinárodní házená a florbal.

Dopravou zatížená ulice Pražská v dnešním stavu nepojme parkovací stání a proto je parkoviště u Hamer stále kapacitně nevyhovující.

Východiska

Město postrádá reprezentativní multifunkční sportovní halu. Pár studií na umístění haly již vzniklo, příkladem je studie haly na Plhově. Chci prověřit umístění haly do městského sportovního areálu Na Hamrech, které je pro danou stavbu přirozené a současné stavby v areálu již dosluhují. V areálu vidím nevyužitý potenciál a izolaci od okolí, která negativně ovlivňuje veřejný prostor. V návrhu chci místo zatraktivnit a zpřístupnit a pokusit se o ideální stav sportoviště jako celku.

Po domluvě s městem je možné předpokládat vedení teplovodu pod zemí a lépe tak propojit sportovní areál s řekou.

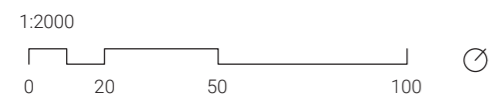
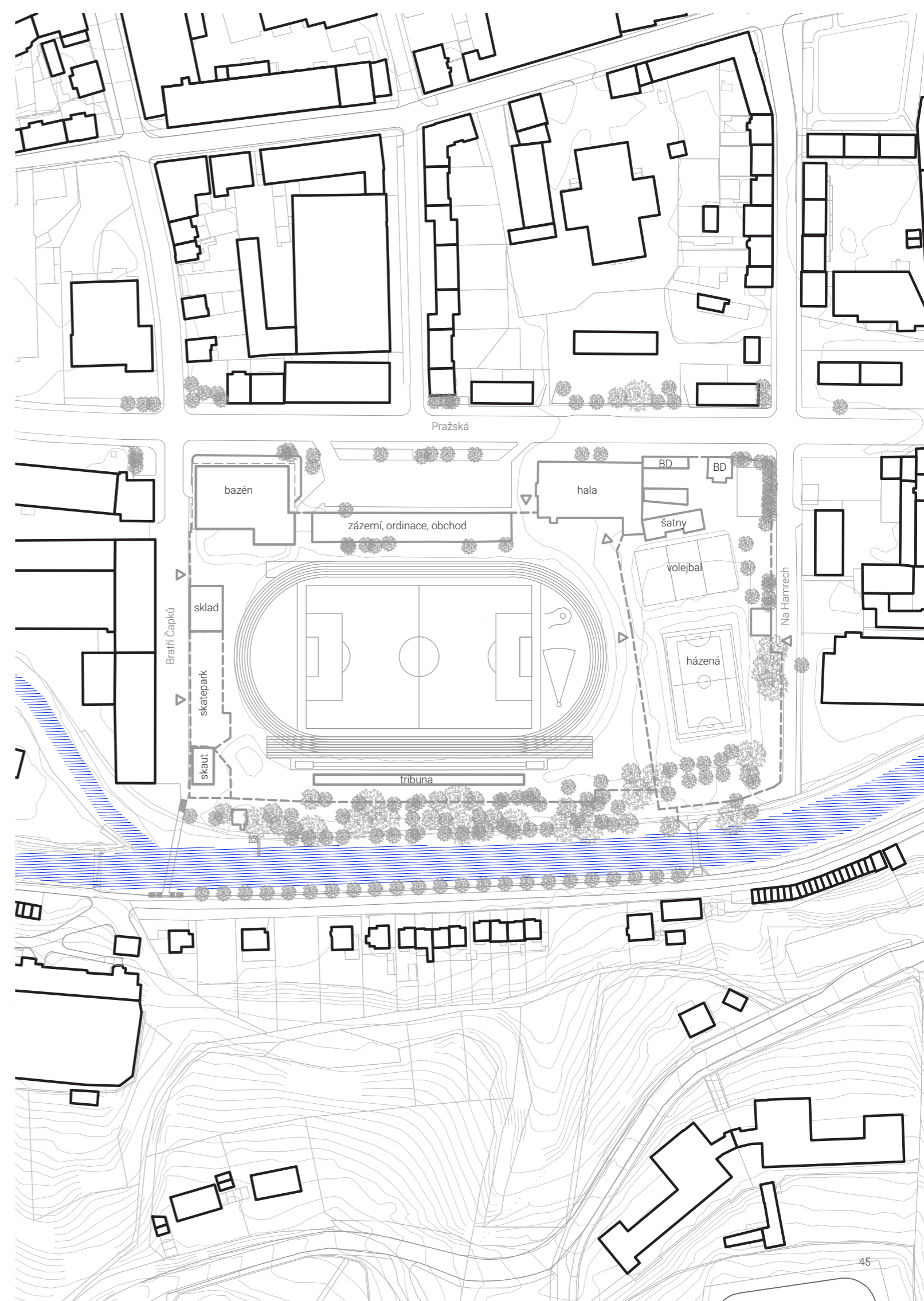

Návrhová část

Stávající situace

Sportovní areál Hamra se rozpíná mezi dopravní tepnou ulicí Pražskou, a mezi řekou Metují, od které je oddělen teplovodem. Přilehlá ulice je dnes velmi zatížena tranzitní dopravou a její změnu by měl vyvolat jak plánovaný obchvat, tak stavba dálnice D11.

Areál i jednotlivá sportoviště jsou oplocená a chybí zde komunikace s okolím, tak mezi jednotlivými aktivitami. Na řešené parcele se nachází soubor budov - plavecký bazén, malá sportovní hala s hrací plochou 36x18m, ve které se hraje volejbal, a několik objektů šaten, skladů a objekt skautů. V severovýchodním rohu se nachází 2 rodinné domy s garážemi. V posledních letech proběhla modernizace povrchů atletického oválu, přibyla nová tribuna a venkovní hřiště házené.

Urbanistické řešení

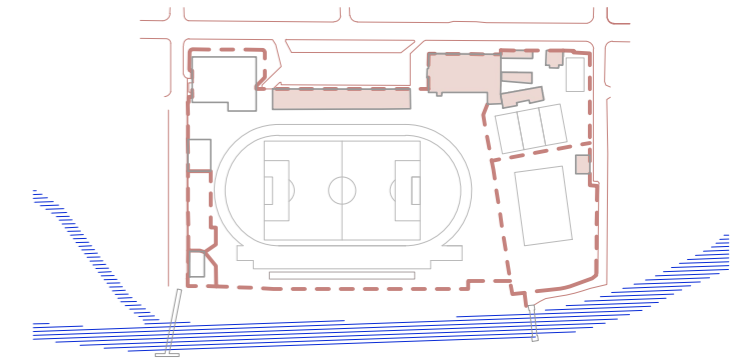
Sportovní areál nevyužívá svého potenciálu a lokace. Uzavírá se do sebe a nekomunikuje s okolím. Areál nefunguje ani jako celek, chybí komunikace i mezi jednotlivými sportovišti.

Po realizaci obchvatu předpokládám humanizaci ulice Pražské a její nový uliční profil. Pracuji s přemístěním teplovodu pod zem a s napojením areálu s břehem řeky Metuje. Ruším bariéry, oplocení a pracuji s napojením areálu na organismus města.

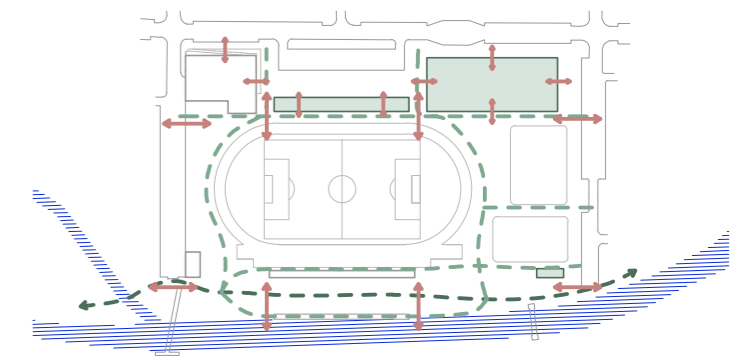
Veřejná zeleň v údolí města chybí. Sportovní areál mezi ulicí Pražskou a řekou nabízí potenciál veřejného parku, který skloubí sport i rekreaci.

Navrhuji otevřenost a komunikaci mezi jednotlivými aktivitami s výjimkou nutných sítí kolem hřišť. Čitelnou organizací i atraktivitou míst aktivuji sociální kontrolu a bezpečnost.

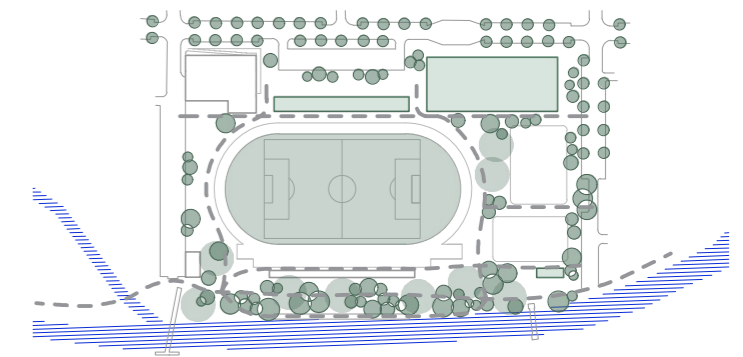
uzavřenost areálu

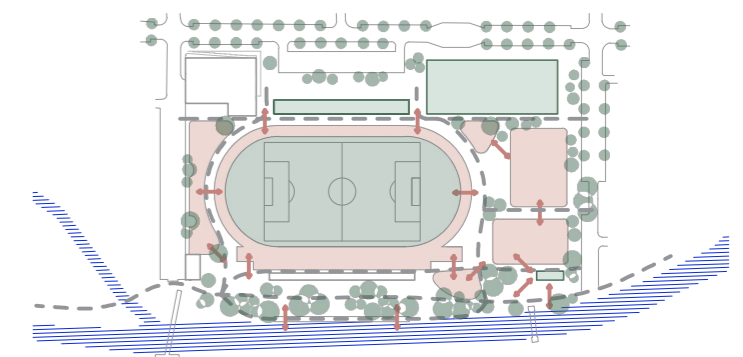
napojení, prostupnost

přeměna v park

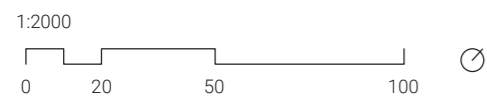
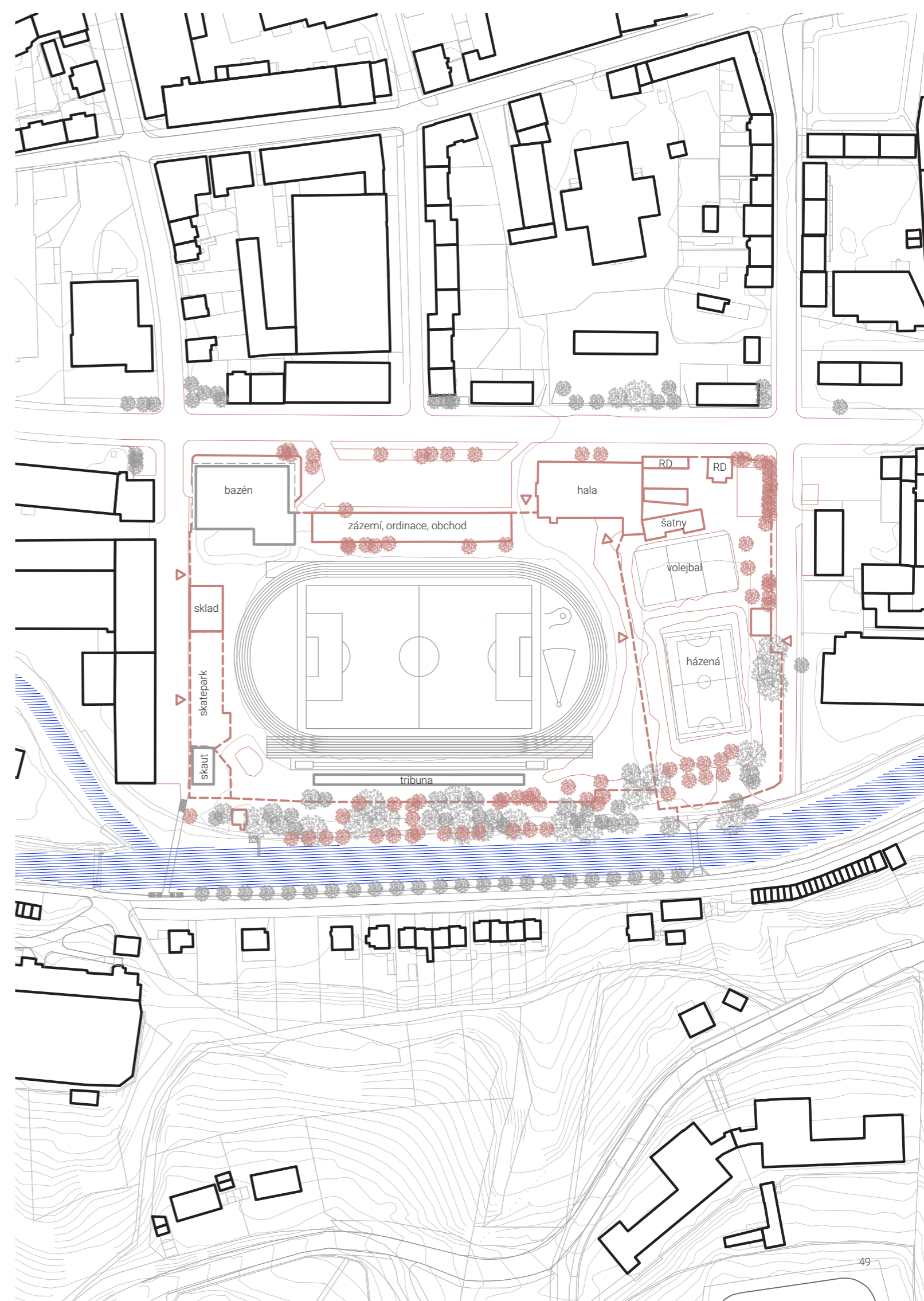

komunikace aktivit

Situace bouraných objektů

Odstraňuji bariéry. Oplocení, chaos, řady jehličnanů, opěrné zdi s křovinami u bazénu, nadzemní teplovod. Ponechávám objekt bazénu, zrekonstruovaný atletický ovál i novou tribunu z dřevěných vazníků. Nahrazuji dosluhující malou halu a rodinné domy v rohu za městskou multifunkční halu. Prostřední objekt zázemí také nahrazuji novým objektem s funkcí šaten obsluhující venkovní sportoviště, krátkodobým ubytováním a regenerací v návaznosti na bazén. Odstraňuji i nový sklad, který integruji do objektu haly. Ponechávám vzrostlé stromy a odstraňuji mladé náletoviny a křoviny pro přehlednost a vznik travnatých ploch pro rekreaci.

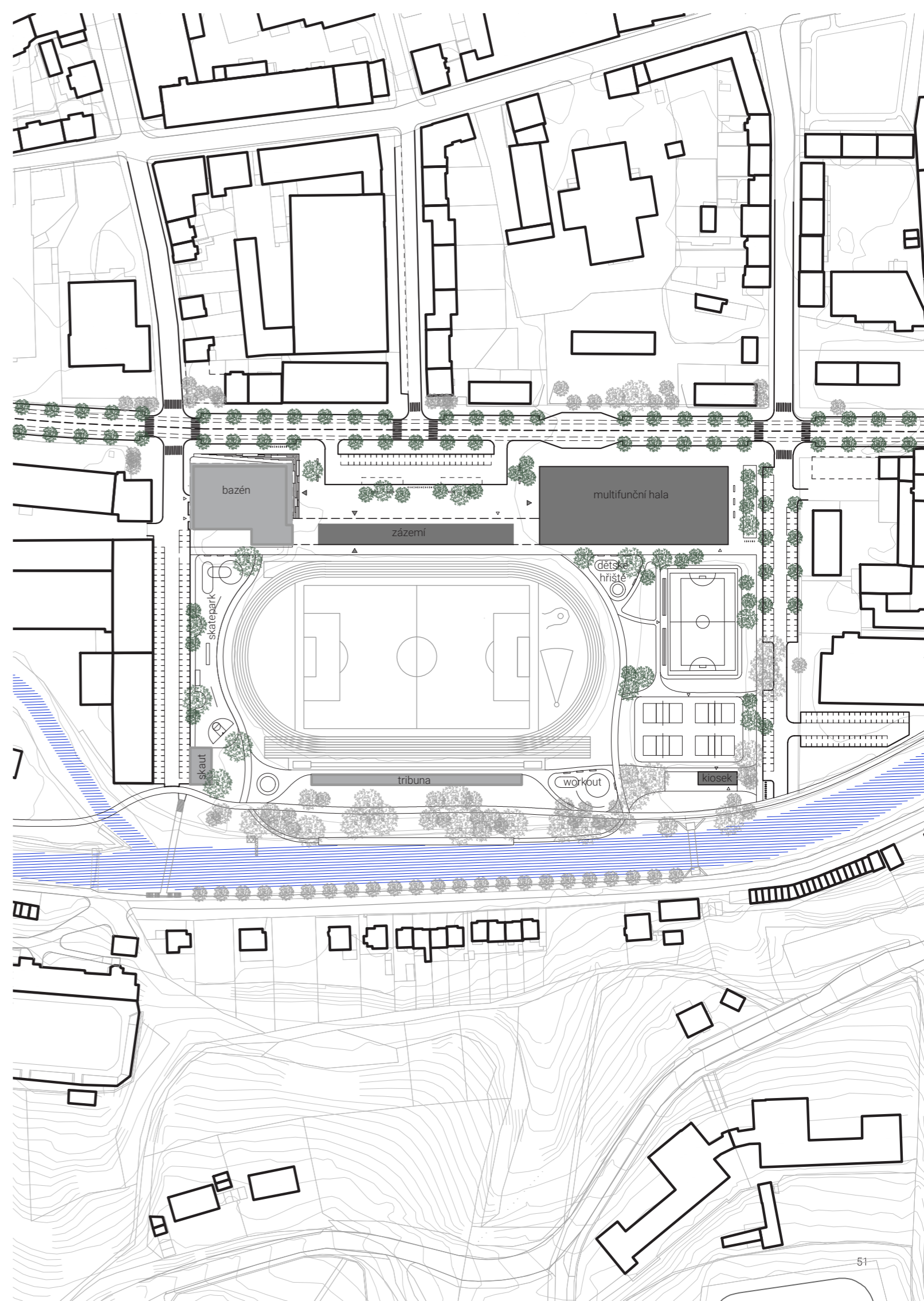

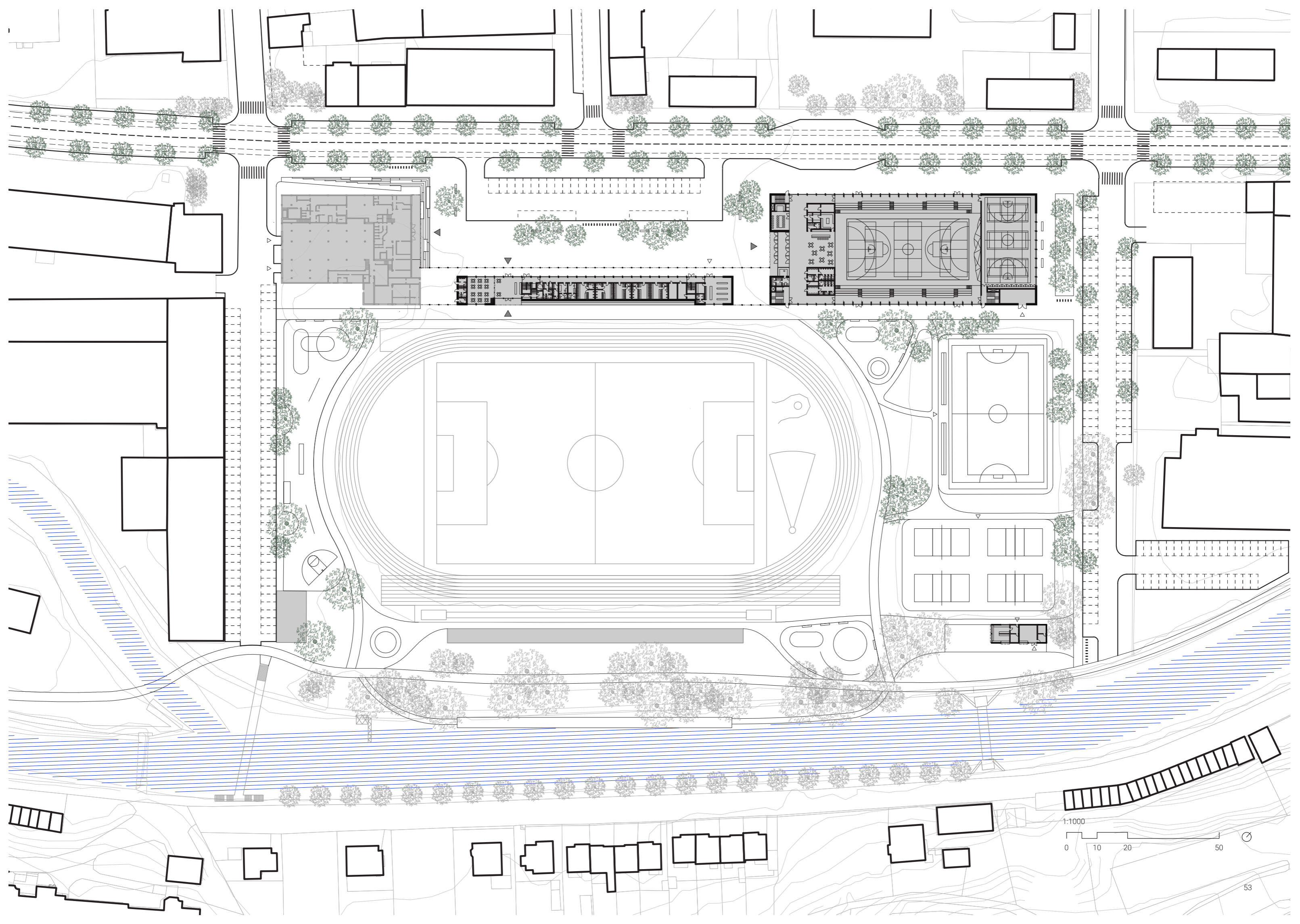
Navrhovaná situace

Navrhují otevřený bezbariérový park pro všechny návštěvníky. Pro sportovce, rekreaty, chodce, cyklisty, skateboardisty, děti, seniory, lidi s handicapem. Rovinnou situaci podporují terénní úpravou, vyrovnání prohlubin dnešních hřišť na pravé straně zásypem zeminou mezi hřišti. Vyvýšený vstup do bazénu transformují na pobytové schody s rampou a zelení. Upravují návaznost objektů na Pražskou ulici a vytváří reprezentativní předprostor sportovních staveb. Geometrickou linií domů oddělují vizuálně ulici s parkem. Stávající bazén doplňuje multifunkční sportovní hala a objekt zázemí se šatnami, ubytováním a regenerací navázanou na sport a bazén.

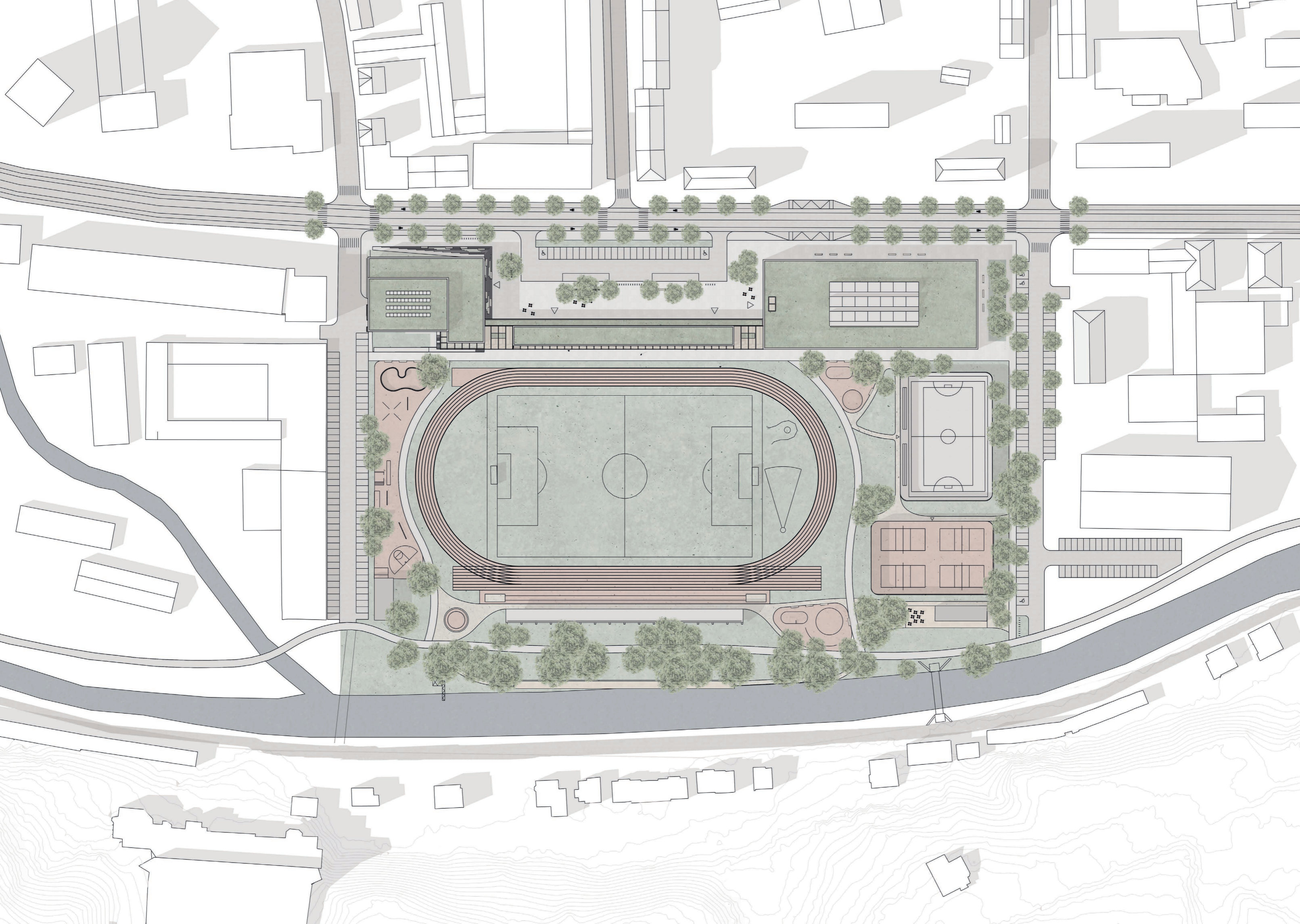
Mezi domy vznikají průchody - brány do parku. Park hierarchicky organizují zpevněnými i nezpevněnými cestami a vkládají do meziprostorů jednotlivé sportoviště - skatepark, workoutové hřiště a dětské hřiště. U břehu řeky narhují cyklostezku s kioskem a zázemím vodních sportů v pravém rohu. Doprava v klidu je posílena novým profilem ulice Pražské s novými kapacitami podélného parkování a navýšením kapacity v ulici na Hamrech a za Plechárou. V předprostoru je menší kapacita parkovacích míst s možností parkování autobusů a pro účely kiss and ride. Ponechávají autobusové zastávky a v celém areálu jsou stojany na kola.

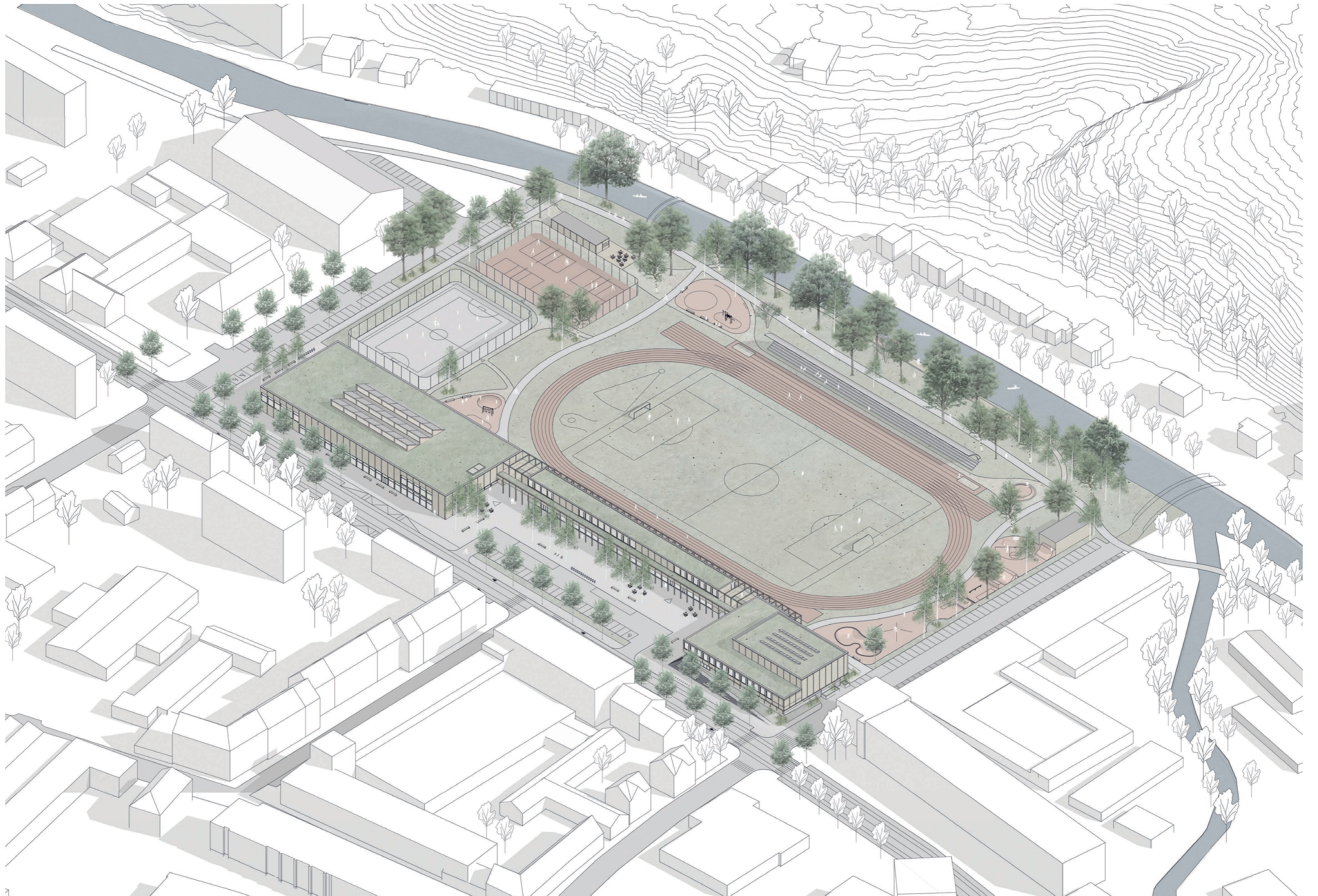
Sjednocují materialitu sportovišť a mezi zpevněnými cestami z hladkého betonu a nezpevněnými mlatovými cestami jsou sportoviště v jednotné barvě antuky, nebo probarveného betonu.

1:1000
0 10 20 50

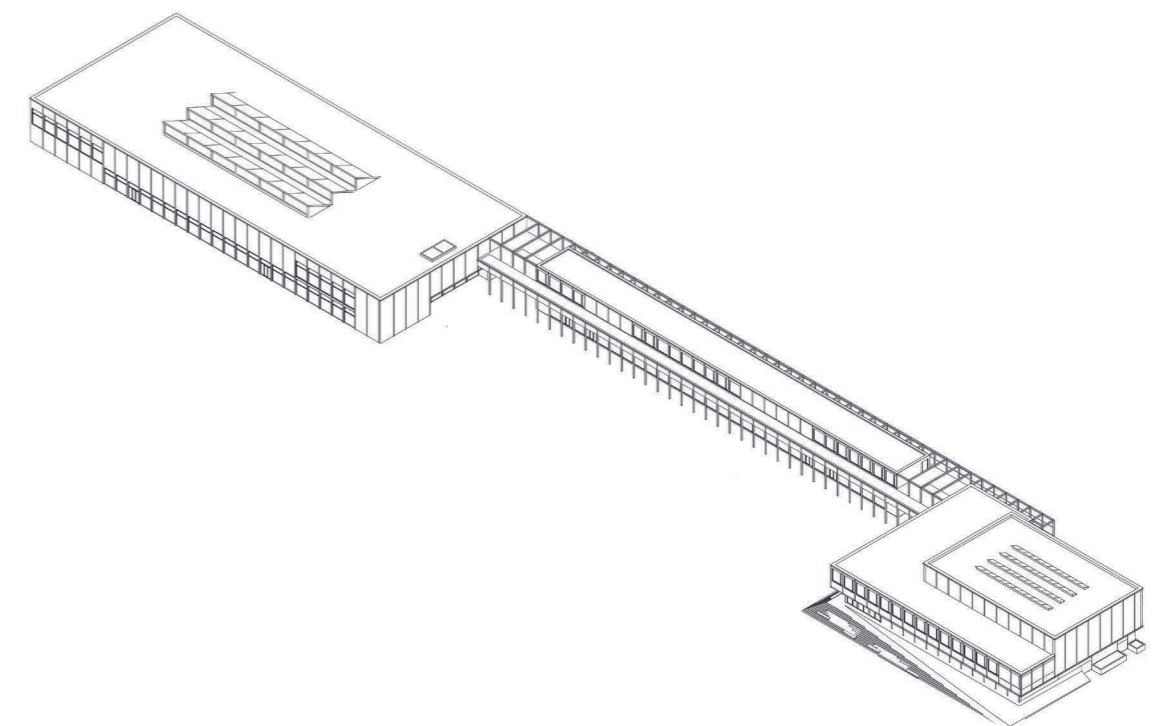
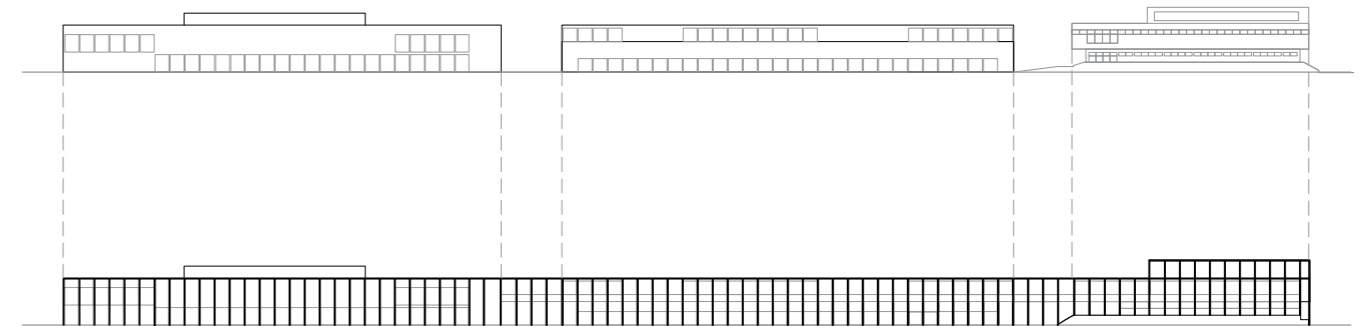
Architektonické řešení

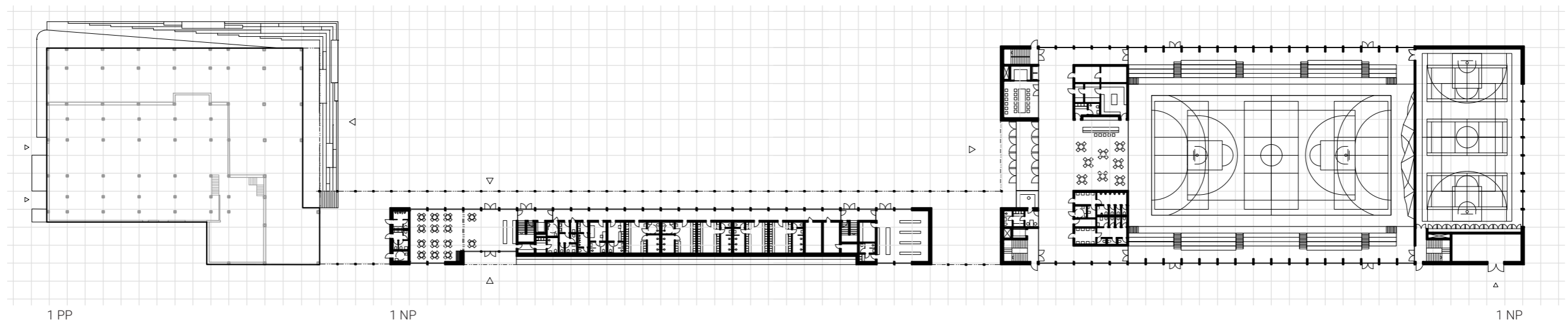
Tři domy - bazén, multifunkční hala a objekt sportovního zázemí spojeny do jednotného celku dřevěnou konstrukcí fasády s promenádou v pravidelném rastru. Mikrourbanismus těchto tří objektů vytváří reprezentativní předprostor sportovních staveb. Nově navržená hmota haly tvoří protiváhu ke stávajícímu objektu bazénu. Stavba sportovního zázemí propojuje objekty promenádou a průchody spojujícími ulici a veřejný předprostor s parkem a zároveň spojuje objekty v jeden celek.

Z konstrukčního hlediska se jedná o těžké dřevěné skelety. Rastr nosného systému vychází z nosného systému bazénu, který je 3x3m. Návrhem nového dřevěného obvodového pláště plaveckého bazénu ukazují vizi možné integrace stávajícího objektu do navrženého komplexu. Domy spojují také zelené extenzivní střechy a využití obnovitelné energie.

Velkorozponová konstrukce haly je řešena z dřevěných lepených nosníků na rozpon 36 m osazených po 6 m a zajištěných prvky v podélném směru tak, že vzniká roštový strop. Nad menší hrací plochou je rozpon 18 m osazených po 3 m. Velká hrací plocha je osvětlena světlíky orientovanými na sever s možností přirozeného větrání. Okna jsou z části fixní s větracím dílem se stínícím systémem venkovních žaluzií. Suterén haly je řešen monolitickou betonovou konstrukcí - hydroizolovanou vanou.

Objekt haly je třípodlažní s jedním podzemním a 2 nadzemními podlažními. V úrovni vstupního podlaží se nachází tribuna, kavárna i menší hrací plocha o rozměrech 18 x 36 m. V podzemí je velká hrací o rozměrech 24 x 46 m s lezeckou stěnou, šatnami a technickými místnostmi. 3. patro slouží účelům posilovny, tanečního sálu a jóga sálu se šatnami. V prostředním objektu zázemí se nachází šatny pro venkovní sportoviště s barem a komercí. Směrem ke hřišti dům slouží jako tribuna. V patře je 10 bytovacích dvouúžlkových jednotek a klubovny. Ve druhém patře probíhá regenerace, která je střešní terasou napojena na terasu bazénu a funkčně provázána.

půdorys nad 0.000 m

1:750

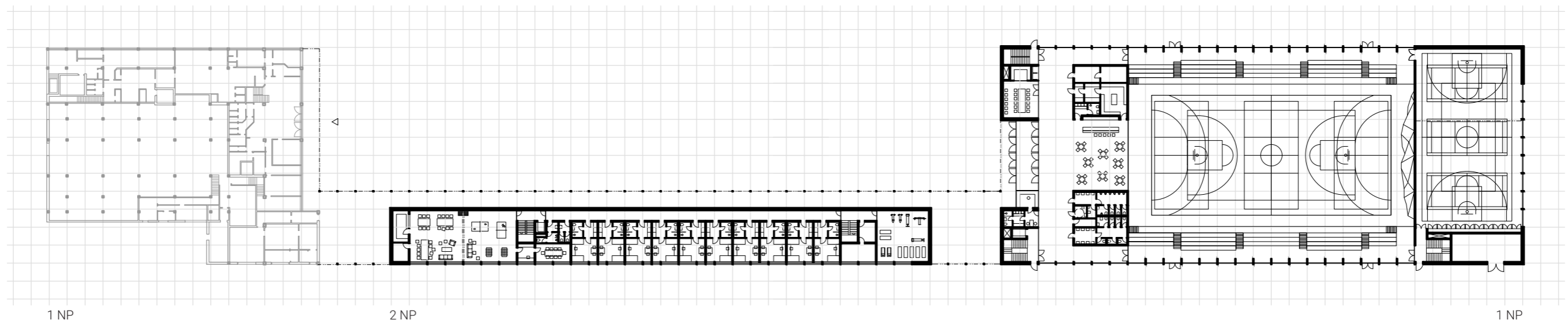

1 PP

půdorys nad -3.000 m

1:750

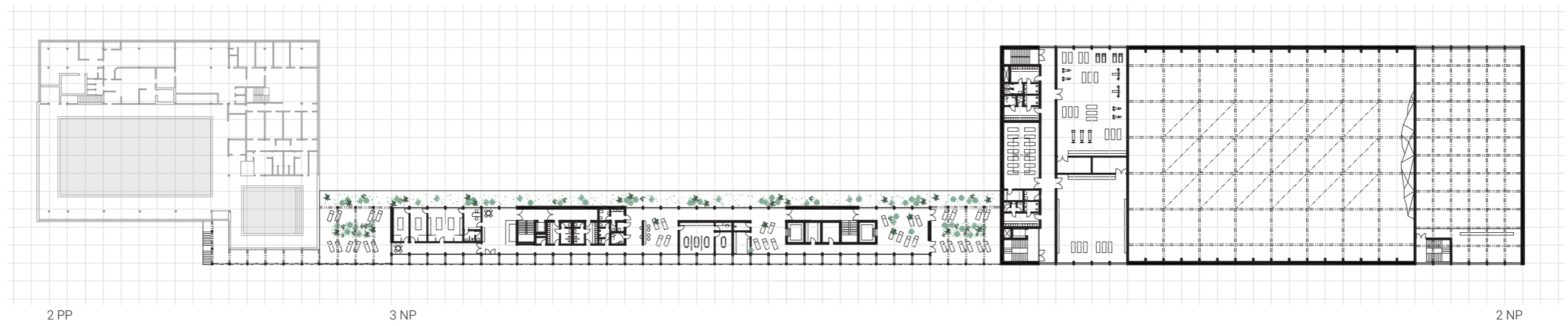

půdorys nad 3.200 m

1:750

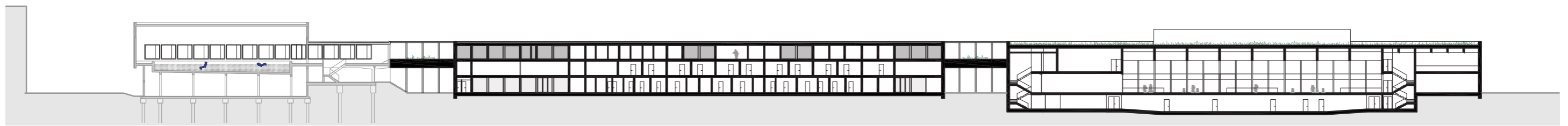

půdorys nad 6.200 m

1:750

podélný řez

JV pohled do parku

pohledy, řezy

1:750

SZ pohled ulice

SV hala

JZ hala

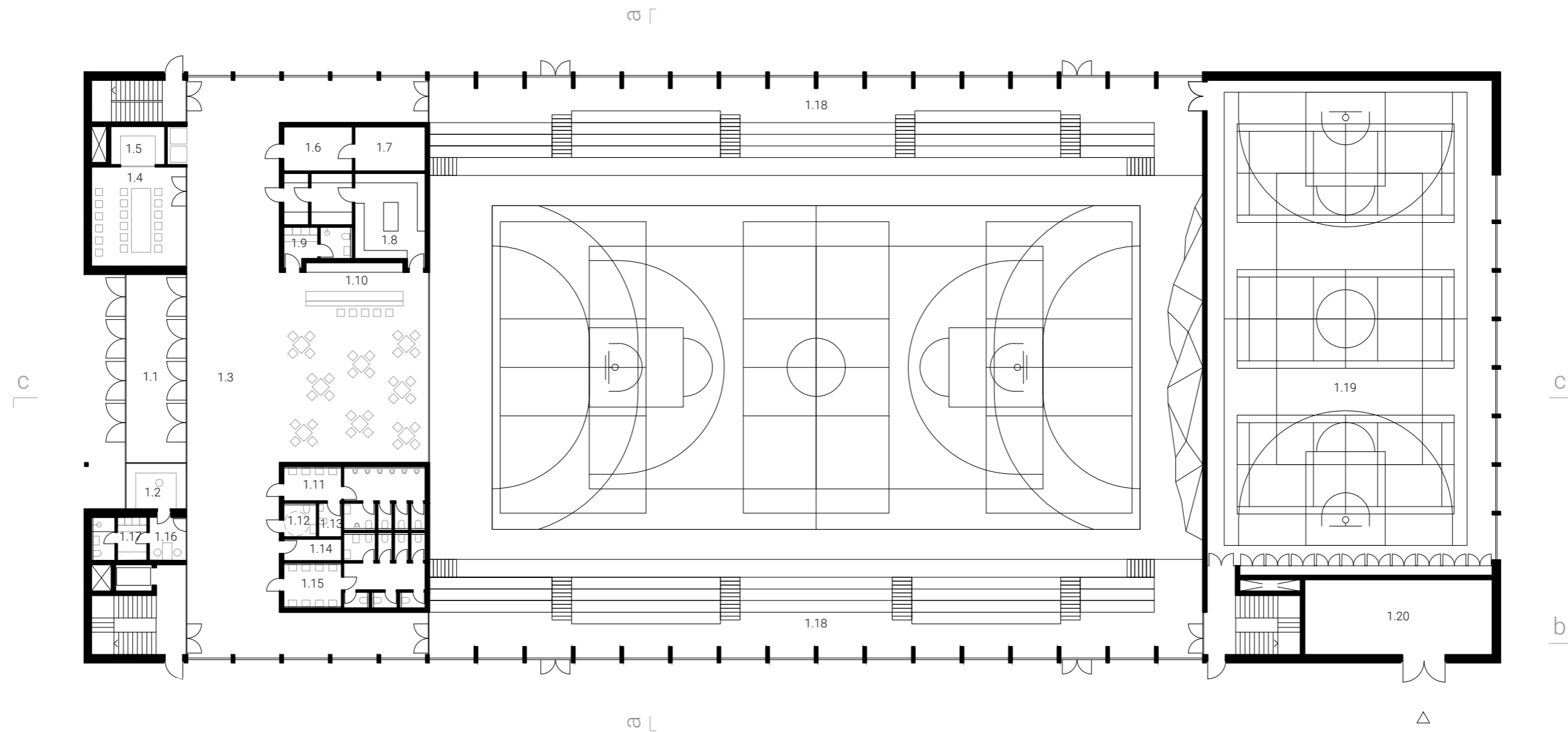
SV bazén

JZ bazén

pohledy

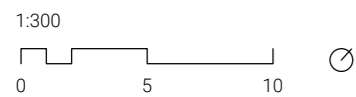
1:750

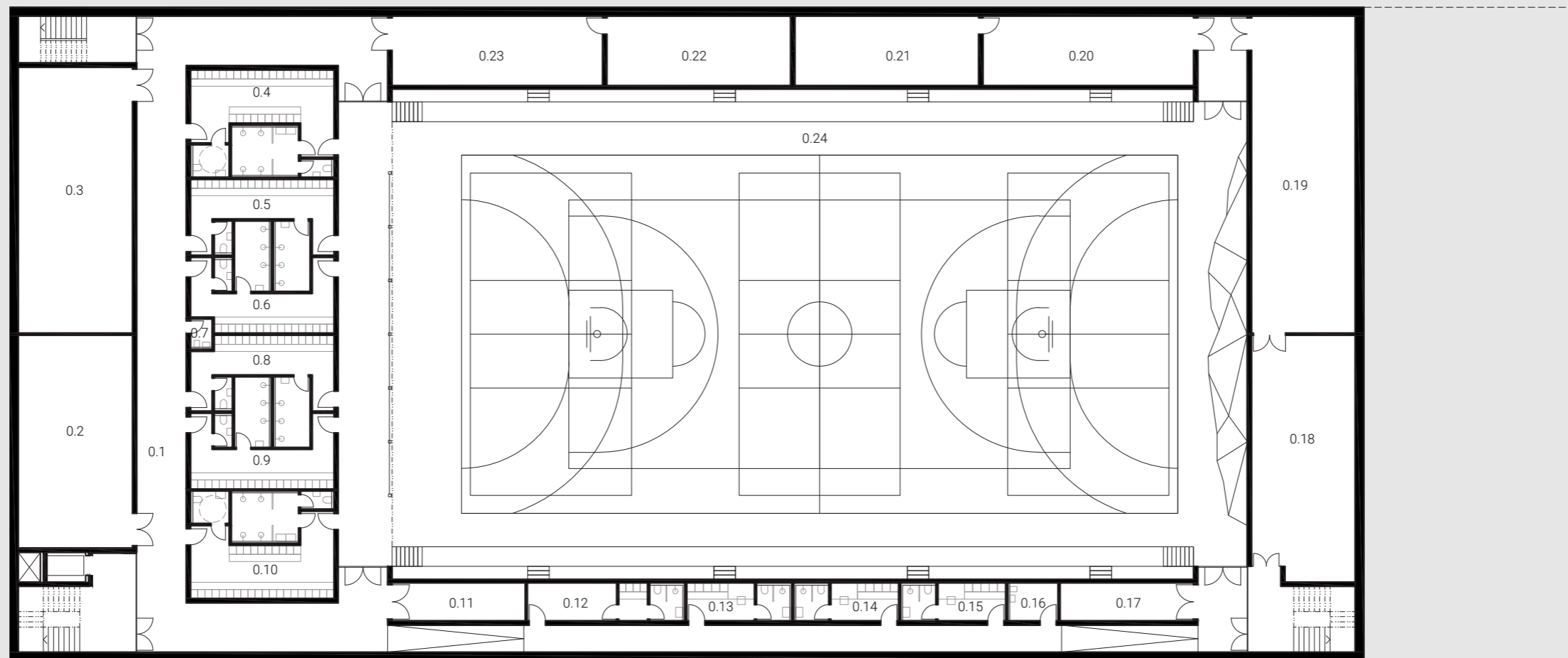

1.1	zádveř	1.11	toalety
1.2	recepce	1.12	toalety invalida
1.3	lobby	1.13	úklidová místnost
1.4	konferenční místnost	1.14	úklidová místnost
1.5	kuchyňka	1.15	toalety
1.6	sklad	1.16	kancelář
1.7	sklad	1.17	šatna
1.8	zázemí bistra	1.18	tribuna
1.9	šatna	1.19	malá hrací plocha
1.10	bar, bistro	1.20	venkovní sklad

hala 1 NP

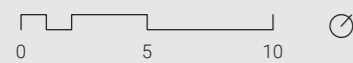

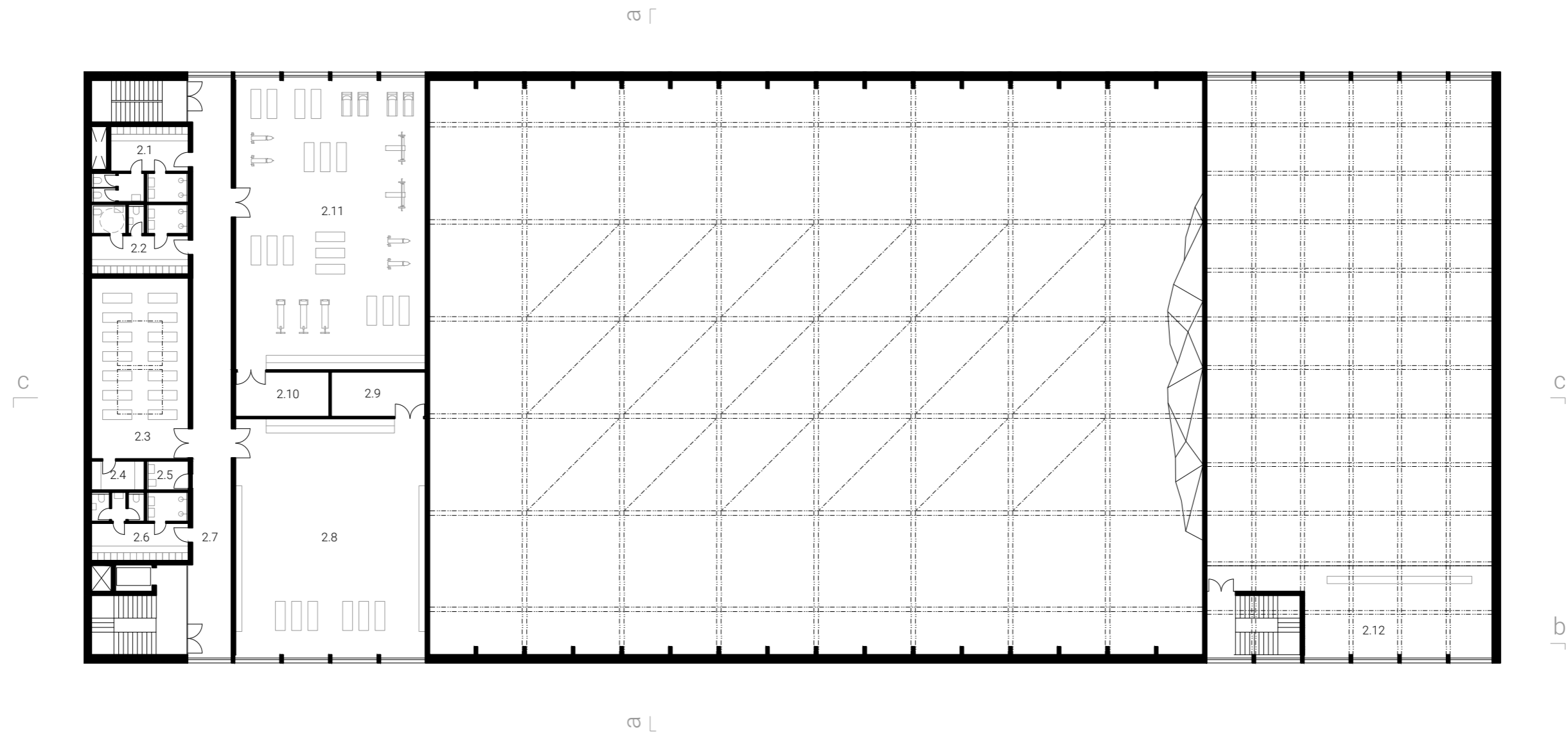

0.1	chodba	0.13	šatna rozhodčí
0.2	technická místnost	0.14	šatna rozhodčí
0.3	technická místnost	0.15	šatna rozhodčí
0.4	šatna bezbariérová	0.16	úklidová místnost
0.5	šatna	0.17	sklad
0.6	šatna	0.18	technická místnost
0.7	úklidová místnost	0.19	technická místnost
0.8	šatna	0.20	nářadovna
0.9	šatna	0.21	technická místnost
0.10	šatna bezbariérová	0.22	technická místnost
0.11	sklad	0.23	nářadovna
0.12	ošetřovna	0.24	hrací plocha

hala 1 PP

1:300

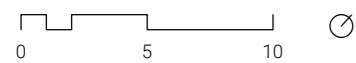

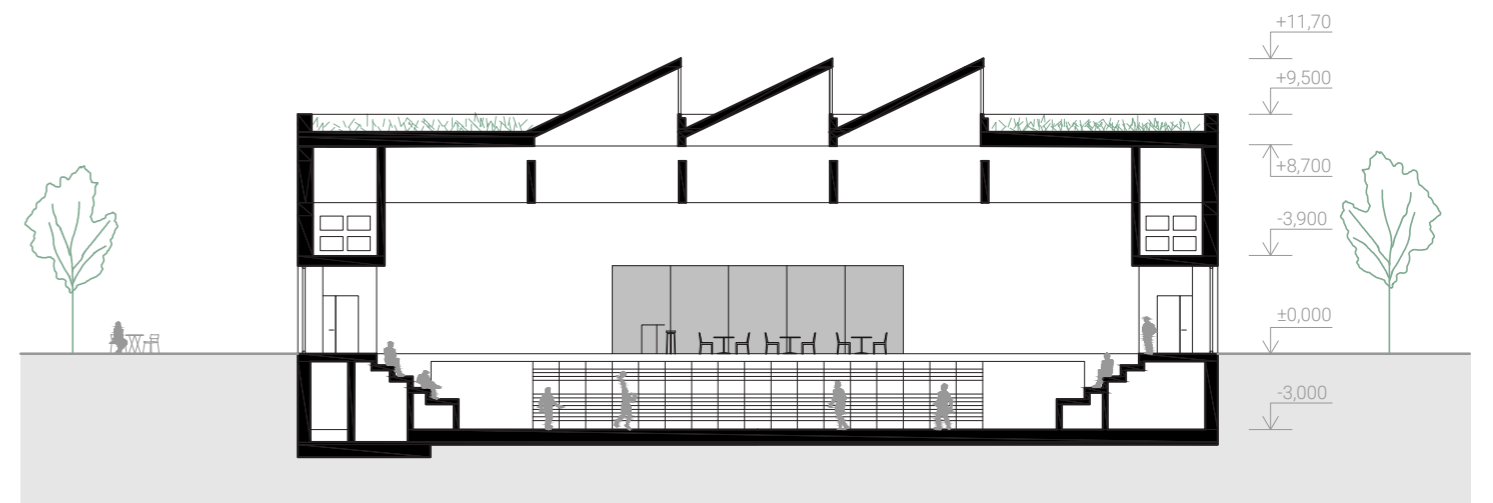

- 2.1 šatna
- 2.2 šatna bezbariérová
- 2.3 jóga sál
- 2.4 sklad
- 2.5 úklidová místnost
- 2.6 šatna
- 2.7 chodba
- 2.8 zrcadlový sál
- 2.9 sklad
- 2.10 sklad
- 2.11 posilovna
- 2.12 rozcvičovna

hala 1 NP

1:300

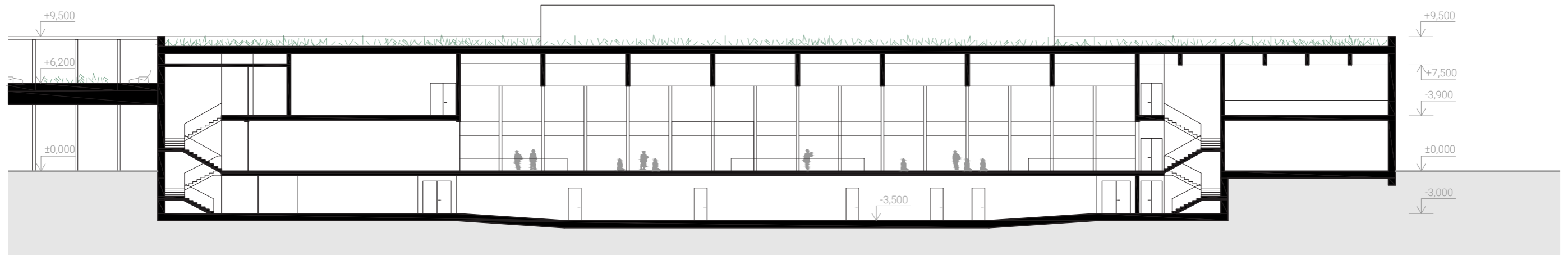

hala řez a

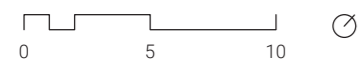
1:300

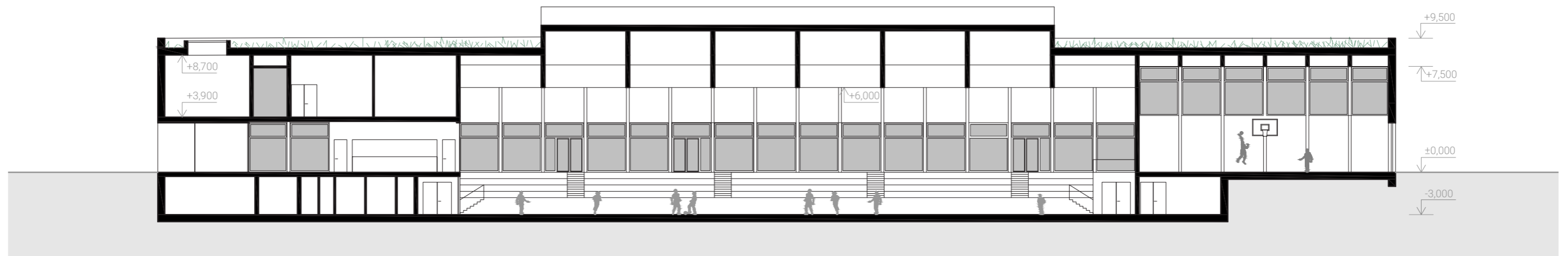

hala řez b

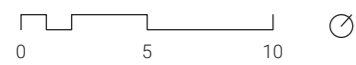
1:300

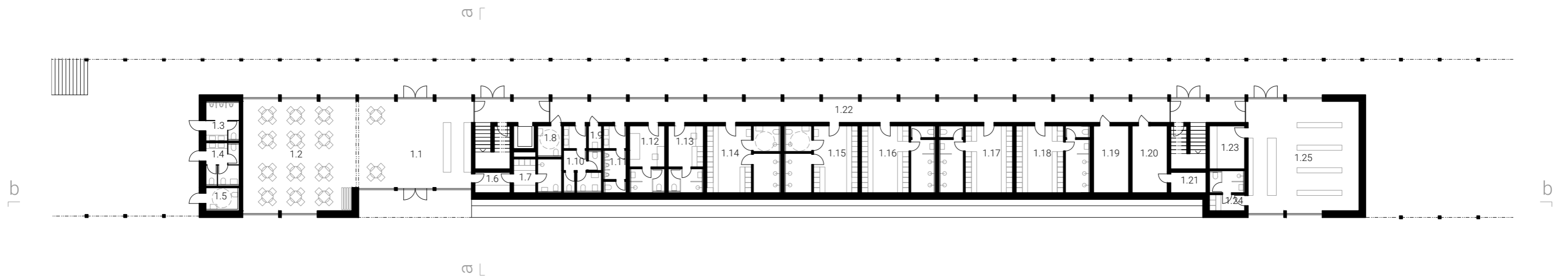

hala řez c

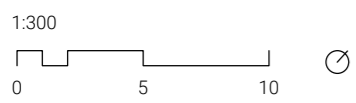
1:300

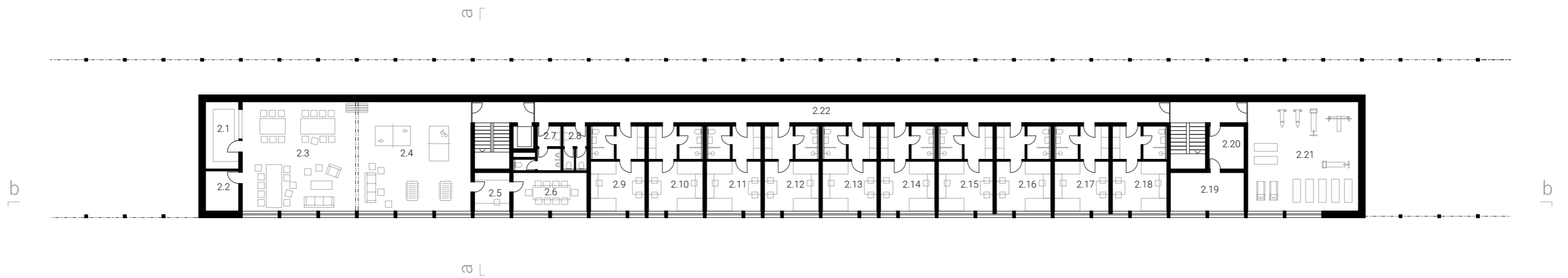

- 1.1 recepce / bar
- 1.2 kavárna / klubovna
- 1.3 veřejné toalety
- 1.4 veřejné toalety
- 1.5 veřejné toalety invalida
- 1.6 sklad
- 1.7 šatna recepce
- 1.8 toalety invalida
- 1.9 úklidová místnost
- 1.10 toalety
- 1.11 toalety
- 1.12 ošetřovna
- 1.13 šatna rozhodčí
- 1.14 šatna bezbariérová
- 1.15 šatna bezbariérová
- 1.16 šatna
- 1.17 šatna
- 1.18 šatna
- 1.19 technická místnost
- 1.20 technická místnost

zázemí 1 NP

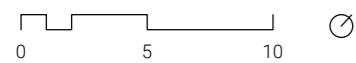

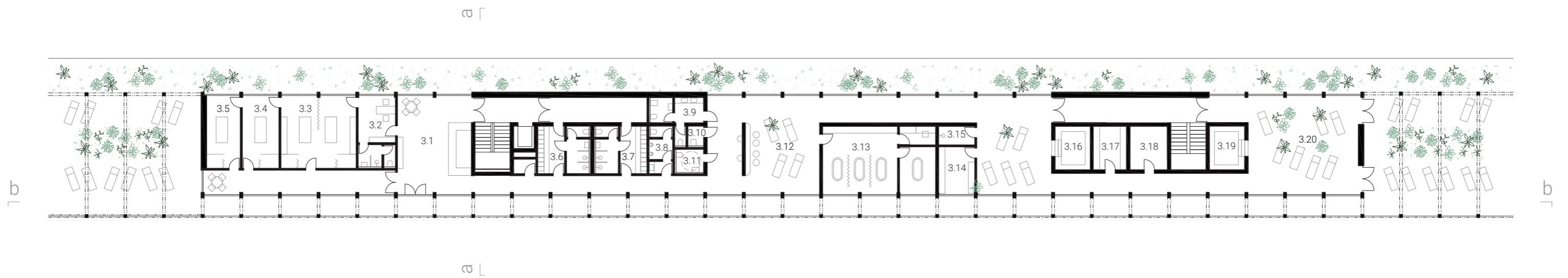

- 2.1 kuchyňka
- 2.2 sklad
- 2.3 jídelna / klubovna
- 2.4 klubovna
- 2.5 kancelář
- 2.6 konferenční místnost
- 2.7 toalety
- 2.8 toalety
- 2.9 - 2.18 ubytovací jednotky
- 2.19 sušárna
- 2.20 prádelna
- 2.21 posilovna / klubovna

zázemí 2 NP

1:300

- 3.1 recepcce
- 3.2 terapeut
- 3.3 masáže
- 3.4 masáže
- 3.5 masáže
- 3.6 šatny
- 3.7 šatny
- 3.8 toalety
- 3.9 toalety
- 3.10 úklid
- 3.11 toalety invalida
- 3.12 Kneippův chodník
- 3.13 rehabilitační vany
- 3.14 sauna
- 3.15 sprcha
- 3.16 ochlazovací bazének
- 3.17 parní sauna
- 3.18 sklad
- 3.19 vířivka
- 3.20 odpočívárna

zázemí 3 NP

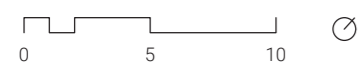
1:300

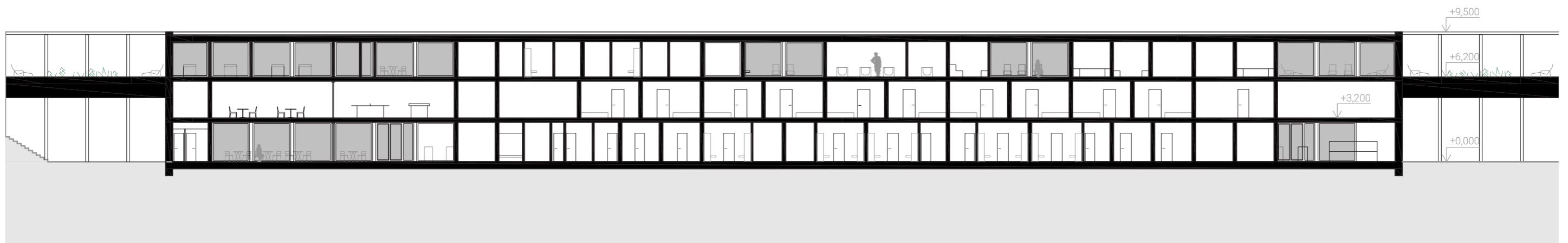

zázemí řez a

1:300

zázemí řez b

1:300

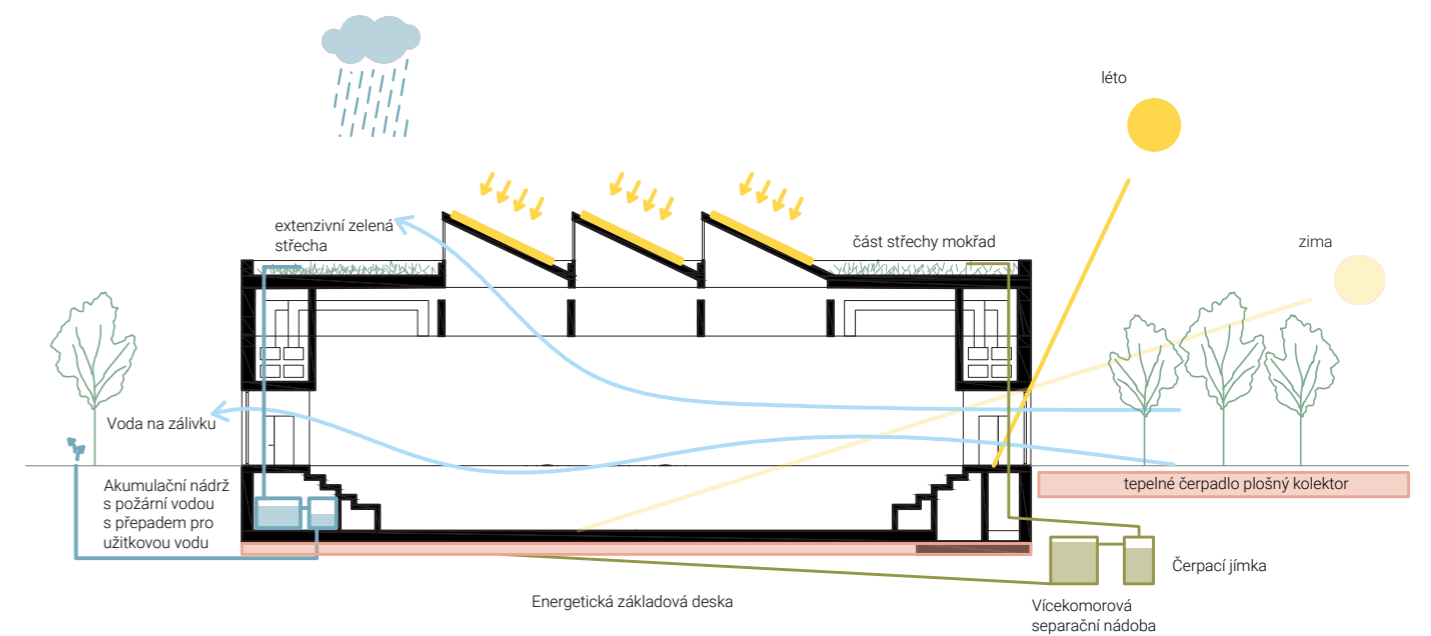

Smart building

Za konstrukční materiál bylo zvoleno dřevo jako obnovitelný materiál s minimální uhlíkovou stopou i díky jeho dalším přednostem jako je efektivnost výstavby, možnost prefabrikace, vysoká pevnost a v neposlední řadě proto, že vytváří příjemné prostředí uvnitř i vně budovy.

Hala je přirozeně osvětlena světlíky se severní orientací umožňující přirozené větrání. Jižní slunce je možno eliminovat venkovními žaluziemi.

Objekty mají extenzivní zelené střechy a na části střechy haly je mokřadní vrstva s kořenovou čistírnou na další využití odpadní vody například pro bazén s požární vodou s přepadem na zálivku a splachování. Dešťová voda ze střech je přes filtrační zasakovací pásy svedena do retenční nádrže a využita v území. Na střeše je navržen i kombinovaný fotovoltaický a solární termální systém pro výrobu elektrické energie i tepla. Objekty jsou vytápěny plošným tepelným čerpadlem a energetickou základovou deskou.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Nikol Zelmanová
datum narození: 22.8.1997
akademický rok / semestr: 2022-2023 / letní
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Arch. Boris Redčenkov
téma diplomové práce: Sportovní areál v Náchodě

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Revitalizace sportovního areálu v Náchodě a jeho napojení na řeku Metuji a ulici Pražskou.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Stanovení podrobného programu bude v návaznosti na zpracovaný diplomní seminář zabývající se historií Náchoda, areálu Hamra i sportu v lokalitě.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Diplomové práce bude obsahovat:
analytická část
situace řešeného území
půdorysy všech podlaží
řezy
pohledy
axonometrie řešeného objektu
vizualizace

Plány budou zpracovány v měřítku 1:100-1:50000. Měřítko bude specifikováno v závislosti na vývoji a konzultacích diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

fyzický model
2x portfolio
plachta dle předepsaného formátu
digitální materiály

Datum a podpis studenta 22.2.2023

Datum a podpis vedoucího DP 23.02.2023

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Nikol Zelmanová
AR 2020/2021, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: SPORTOVNÍ AREÁL V NÁCHODĚ
(ČJ)

(AJ) SPORTS COMPLEX IN NÁCHOD

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	Doc. Ing. Arch. Boris Redčenkov	Ústav: 15118 Ustav nauky o budovách
Oponent práce:	MgA. Jan Světlík	
Klíčová slova (česká):	Sportovní areál, sportovní hala, park, Náchod	
Anotace (česká):	Diplomová práce se zabývá revitalizací sportovního areálu Hamra v Náchodě. Pracuje s bariérami v území a proměňuje neprůstupný areál v městský park napojený na nový profil ulice Pražské a na řeku Metuji. Stávající bazén a atletický ovál doplňuje multifunkční sportovní hala a objekt zázemí se šatnami, ubytováním a regenerací navázanou na sport a bazén. Domy spojuje do jednotného celku dřevěná konstrukce fasády s promenádou v pravidelném rastru. Mikrourbanismus objektů vytváří reprezentativní předprostor sportovních staveb oddělující ulici od parku se sportovišti. Aktivity v parku mezi sebou komunikují, a kromě atletického oválu a sportovních hřišť integruje mezi zpevněné i nezpevněné plochy skatepark, workout a dětské hřiště. Kolem břehu Metuje navrhuje novou cyklostezku, pěší molo a objekt kiosku se zázemím vodních sportů, které aktivují nově zpřístupněný břeh řeky.	
Anotace (anglická):	The master's thesis focuses on the revitalization of the Hamra sports complex in Náchod. It addresses the barriers within the area and transforms the inaccessible space into an urban park connected to the new profile of Pražská Street and the Metuje River. The existing swimming pool and athletics track are complemented by a multifunctional sports hall and a facility building with changing rooms, accommodation, and regeneration facilities associated with sports and the pool. The houses are connected into a unified entity by a wooden facade structure with a promenade in a regular grid. The micro-urbanism of the buildings creates a representative front space for the sports structures, separating the street from the park with sports facilities. The activities in the park communicate with each other, and in addition to the athletics track and sports fields, they integrate a skatepark, workout area, and children's playground into both paved and unpaved areas. Along the Metuje riverbank, a new cycling path, a pedestrian pier, and a kiosk building with facilities for water sports are proposed, which activate the newly accessible riverbank.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 25.5.2023

podpis autora-diplomanta

	<p>fotografie:</p>
	<p>[1] stabilní katastr https://ags.cuzk.cz/archiv/</p>
	<p>[2] ortofoto po 1912 https://ags.cuzk.cz/archiv/</p>
	<p>[3] litografie, po 1860 https://www.gvun.cz/o-galerii/historie/</p>
	<p>[4] výstava 1938 - Náchod od dnešního zimního stadionu ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2014. ISBN 978-80-905853-1-7.</p>
	<p>[5] výstava 1938 hudební pavilon ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2014. ISBN 978-80-905853-1-7.</p>
	<p>[6] Hamra 20. léta 20. století ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes II. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2016.</p>
	<p>[7] od Rubeny 50. léta 20. století Náchod včera a dnes III ŠULC, Petr., UNGER, Roman, Náchod včera a dnes III. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2018.</p>
	<p>[8] Model stadionu s Rubenou a kopcem Klínkem UNGER, Roman. Ing. arch. František Kulhánek: Náchod pohledem městského architekta. [Náchod]: [město Náchod], [2022]. ISBN 978-80-908448-2-7.</p>
	<p>[9] Skica zadání - napojení na řeku UNGER, Roman. Ing. arch. František Kulhánek: Náchod pohledem městského architekta. [Náchod]: [město Náchod], [2022]. ISBN 978-80-908448-2-7.</p>
	<p>[10] Model ÚP 1967, Ing. arch. Kulhánek UNGER, Roman. Ing. arch. František Kulhánek: Náchod pohledem městského architekta. [Náchod]: [město Náchod], [2022]. ISBN 978-80-908448-2-7.</p>
	<p>[11] Vítězný návrh, Ing. arch. Slavík UNGER, Roman. Ing. arch. František Kulhánek: Náchod pohledem městského architekta. [Náchod]: [město Náchod], [2022]. ISBN 978-80-908448-2-7.</p>
	<p>[12]Podrobný ÚP území na Hamrech 1967, Ing. arch. Kulhánek Státní okresní archiv Náchod, Programová studie, Podrobný ÚP území na Hamrech 1967</p>
	<p>[13] Podrobný ÚP Náchod - Hamra 1969 Státní okresní archiv Náchod, hlavní výkres č. 1, urbanistické řešení Podrobný ÚP Náchod- Hamra 1969</p>
	<p>[14] zimní stadion 80. léta Z historie sportu v Náchodě BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 2 - Bruslení a hokej. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (únor), 7.</p>
	<p>[15] Městská plovárna 1930 ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes II. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2016.</p>
	<p>[16] Městské lázně v budově Městské spořitelny ve 30. letech, Janák ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes II. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2016.</p>
	<p>[17] Dobový tisk Plakát na utkání s SK Slavia v roce 1934 BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 5 - Lehká atletika. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (květen), 7.</p>
	<p>Družstvo žen národní házené roku 1943 v 1. lize BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 9 - Házená. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (říjen), 7.</p>
	<p>veškeré obrázky a fotografie bez označení pocházejí z archivu autora</p>

	<p><i>Zdroje, konzultanti</i></p>
	<p>literatura:</p>
	<p>UNGER, Roman. Ing. arch. František Kulhánek: Náchod pohledem městského architekta. [Náchod]: [město Náchod], [2022]. ISBN 978-80-908448-2-7. BAŠTECKÁ, Lydia, EBELOVÁ, Ivana, ed. Náchod. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. Dějiny českých měst. ISBN 80-7106-674-5. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 2 - Bruslení a hokej. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (únor), 7. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 3 - Cyklistika. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (březen), 7. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 4 - Fotbal. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (duben), 7. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 5 - Lehká atletika. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (květen), 7. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 7 - Plavání. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (červenec - srpen), 7. BAŠTECKÁ, Lydia. Z historie sportu v Náchodě: Část 9 - Házená. Náchodský zpravodaj. Náchod, 2007, (říjen), 7. ŠAFÁŘ, Oldřich. Náchod mého mládí: vzpomínky Oldřicha Šafáře s dobovými kresbami Karla Šafáře. Náchod: Státní okresní archiv, 1999. Stopami dějin Náchodska. ISBN 80-902158-6-6. ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2014. ISBN 978-80-905853-1-7. ŠULC, Petr. Náchod včera a dnes II. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2016. ŠULC, Petr., UNGER, Roman, Náchod včera a dnes III. Náchod: Město Náchod společně s Fotoklubem Náchod, 2018. ŠVÁCHA, Rostislav. Naprejl: česká sportovní architektura 1957 - 2012, Prostor - architektura, interier, design, [2012]. ISBN 8087064089 JEHLÍK, Jan. Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí. Praha: Ausdruck Books, [2016]. ISBN 978-80-260-9558-3.</p>
	<p>webové stránky:</p>
	<p>https://www.mestonachod.cz/zivot-v-nachode/o-meste/historie/ https://www.mestonachod.cz/zivot-v-nachode/sport/evropske-mesto/ https://fotoklubnachod.estranky.cz/clanky/nachod-vcera-a-dnes-i/ https://www.mestonachod.cz/urad/kultura-sport/Plan-rozvoje-sportu-Nachod.pdf https://www.zamek-nachod.cz/cs/o-zamku/historie https://cs.wikipedia.org/wiki/Náchod https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Náchod https://cs.wikipedia.org/wiki/Kladské_pomezí https://geoportal.cuzk.cz https://www.czso.cz</p>
	<p>konzultanti</p>
	<p>architektonické a stavební řešení: doc. Ing. arch. Boris Redčenkov, Ing. arch. Vítězslav Danda požárně bezpečnostní řešení: doc. Ing. Daniela Bošová Ph.D. konstrukční a statické řešení: Ing. Tomáš Bittner technika prostředí staveb: Ing. Zuzana Vyoralová Ph.D. problematika sportovních staveb: doc. Ing. arch. Václav Mudra krajinnářské řešení: Ing. Radmila Fingerová</p>

Děkuji Borisovi Redčenkovi.
Děkuji přátelům a blízkým.
Děkuji rodině.

